

**UCHWAŁA NR LXX/452/2023
RADY POWIATU SOKÓLSKIEGO**

z dnia 24 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 - 2030

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) uchwała się, co następuje:

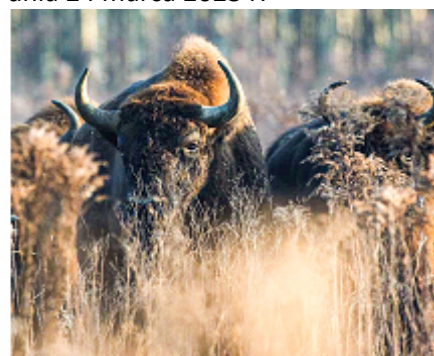
§ 1. Przyjmuje się Program Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sokólskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Krasiński

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023–2030

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	2 - 3
DIAGNOZA OBECNEGO STANU POWIATU SOKÓLSKIEGO	3 - 40
1. Położenie geograficzne i podział administracyjny, demografia	3 - 20
2. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne	21 - 22
3. Stan bezpieczeństwa publicznego	23
4. Drogi publiczne oraz transport.	23 - 27
5. Potrzeby zdrowotne mieszkańców	28 - 30
6. Pomoc społeczna	31 - 32
7. Edukacja publiczna	33 - 35
8. Kultura i sport.	36 - 38
9. Struktura zatrudnienia	38 - 40
II. ANALIZA SWOT	41 - 51
III. UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO	52 - 82
1. MISJA	52 - 53
2. WIZJA ROZWOJU POWIATU	54 - 58
3. CELE I ZADANIA	59 - 78
Cel strategiczny 1. DYNAMICZNA GOSPODARKA	
- partnerstwo, współpraca, dostępność powiatu.	
Cel strategiczny 2. ZASOBNI MIESZKAŃCY JAKOŚĆ ŻYCIA	
- uefektywnienie systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej.	
Cel strategiczny 3. PARTNERSKI REGION.	
- rozwój przedsiębiorczości, dynamiczny rozwój gospodarczy	
4. WDRAŻANIE PROGRAMU ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023-2030	78 - 79
5. MONITOROWANIE PROGRAMU ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023-2030	79 - 81
5.1 Ewaluacja programu	81
6. WARUNKI FINANSOWANIA PLANOWANYCH INWESTYCJI	81 - 82
6.1 Finansowanie inwestycji	82

I. WPROWADZENIE

Jednym z podstawowych elementów zarządzania jednostkami samorządowymi są strategie i programy rozwoju, określające cele, obszary działań i zamierzenia władz lokalnych. Dokumenty te pozwalają niejako uporządkować działania podejmowane przez władze lokalne, aby stały się spójne i kompleksowe, a także odpowiednio rozłożyć je w czasie poprzez wskazanie priorytetów. Opracowanie dokumentów strategicznych wymaga określenia zasobów, jakimi dysponuje jednostka samorządowa oraz określenia trudności z jakimi zmagają się mieszkańcy powiatu sokólskiego.

Program Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023-2030 jest najważniejszym dokumentem strategicznym, nakreślającym długookresowe założenia nastawione na rozwój powiatu. Program jest spójny ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030. Dokument uwzględnia:

- 1) stworzenie formalnych i organizacyjnych podstaw dla sprawnego i efektywnego zarządzania strategicznego rozwojem powiatu;
- 2) stworzenie płaszczyzny współpracy pomiędzy samorządem powiatowym a pozostałymi szczeblami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami, które uczestniczą w kształtowaniu warunków rozwoju powiatu;
- 3) potrzebę sprostania wyzwaniom konkurencyjności i otwartości, związanej z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, a w szczególności tworzy możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, przeznaczonych na realizację inicjatyw prorozwojowych oraz określenie działań strategicznych, pozwalających na realizację celów strategicznych powiatu z dostosowaniem do możliwości ich współfinansowania ze środków krajowych i europejskich. Podstawę normatywną wyznacza art. 12 pkt 4 ustawy o samorządzie powiatowym, który powierza do wyłącznej właściwości Rady Powiatu stanowienie o kierunkach działania Zarządu Powiatu. Horyzont czasowy programu wyznaczony został zgodnie z nowym okresem programowania Unii Europejskiej.

W opracowanie dokumentu zostali zaangażowani mieszkańcy powiatu sokólskiego. Udział społeczeństwa w konsultacjach społecznych stworzył możliwość przedyskutowania celów i misji powiatu poprzez wskazanie propozycji przedsięwzięć, które zdaniem mieszkańców powiatu powinny zostać zrealizowane w ciągu najbliższych lat. Spotkania te

przyczyniły się do opracowania analizy SWOT oraz propozycji kierunków działania władz powiatu.

Zarządzanie Powiatem wymaga konsekwencji w realizowaniu planów rozwoju regionalnego. Plan ten powinien umożliwiać szybki, skuteczny i wszechstronny rozwój. Konieczne jest skoordynowanie działań zgodnych z ustawą o samorządzie województwa, samorządzie powiatu i ustawą o samorządzie gminnym. Działania te powinny być spójne i wyznaczać kluczowe kierunki rozwoju. Opracowany Program Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 – 2030 nawiązuje do Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030.

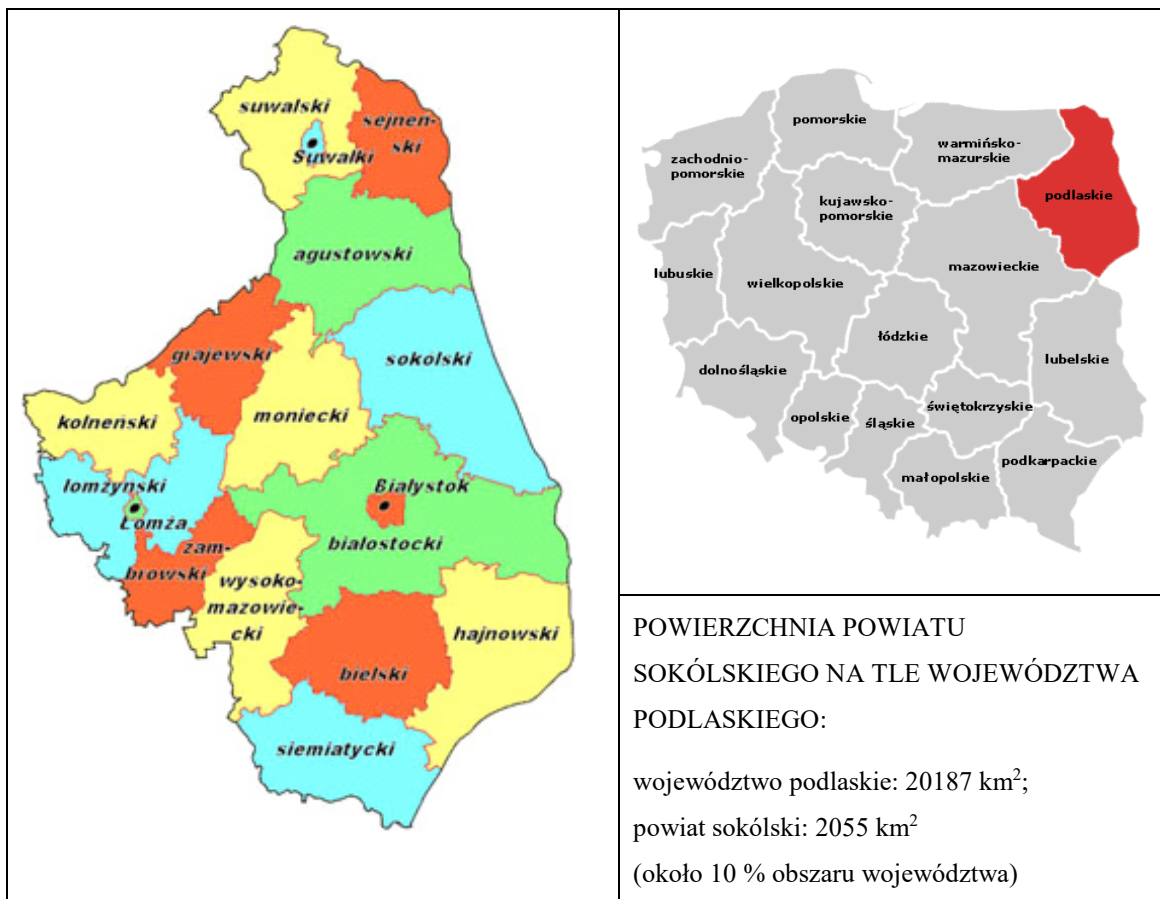
1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Powiat sokólski położony jest przy granicy Polski z Białorusią, w środkowo - wschodniej części województwa podlaskiego. Istotnym walorem lokalizacyjnym powiatu sokólskiego jest fakt, iż granicząc od wschodu z Białorusią, z drogowym i kolejowym przejściem granicznym w Kuźnicy, stwarza szerokie możliwości rozwoju handlu przygranicznego. Przez miasto Sokółka przebiega międzynarodowa trasa drogowa (droga krajowa nr 19) i kolejowa (trasa: Warszawa - Grodno i dalej w kierunku na Wilno, Rygę, Sankt – Petersburg, Mińsk i Moskwę).

Powiat sokólski jest ósmym co do wielkości powiatem w Polsce. Jego ogólna powierzchnia wynosi 2055 km², w tym tereny użytkowane rolniczo stanowią 67 % powierzchni. Znaczącą część powierzchni powiatu pokrywają lasy i grunty leśne: powierzchnia lasów wynosi 49 812 ha, z tego na lasy państwowe przypada 34 832 ha tj. ok. 69,93 %. Nieużytki gruntowe zajmują 2 % powierzchni powiatu. Powiat, z siedzibą władz w Sokółce, obejmuje dziesięć gmin Dąbrowa Białostocka - 264 km², Janów - 208 km², Korycin - 117 km², Krynki - 166 km², Kuźnica – 133 km², Nowy Dwór - 121 km², Sidra - 174 km², Sokółka - 314 km², Suchowola - 256 km², Szudziałowo - 302 km². Obszar powiatu sokólskiego zamieszkuje 65 883 osoby (stan na koniec maja 2022r.).

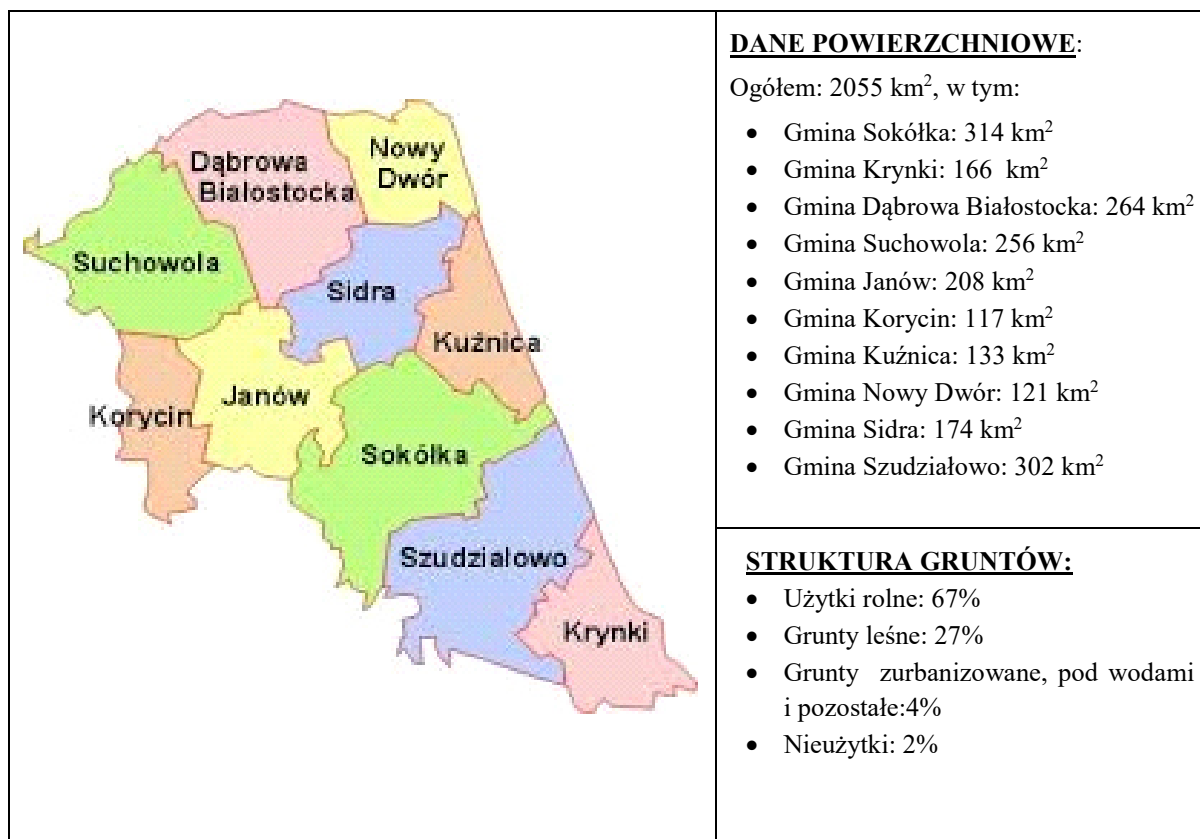

POŁOŻENIE POWIATU SOKÓLSKIEGO W WOJEWÓDZTWIE:

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU SOKÓLSKIEGO:

Obszar powiatu sokólskiego zamieszkuje ok. 66 tysięcy ludności, w tym:

- w gminie Sokółka 25 184
- w gminie Dąbrowa Białostocka 11 169
- w gminie Krynki 2 958
- w gminie Suchowola 6 765
- w gminie Janów 4 002
- w gminie Korycin 3 172
- w gminie Kuźnica 3 890
- w gminie Nowy Dwór 2 573
- w gminie Sidra 3 358
- w gminie Szudziałowo 2 812

Tab. nr 1 wybrane dane statystyczne dotyczące powiatu sokólskiego

DEMOGRAFICZNE STATYSTYCZNE:	DANE	POWIAT SOKÓŁKA	WOJ. PODLASKIE
Ludność ogółem:		65 883	1 173 286
w tym – w podziale na płeć:			
• kobiety:		33 253	601 787
• mężczyźni:		32 630	571 499
Ludność w wieku produkcyjnym:		61,2 %	60,6 %
Urodzenia żywe na 1000 ludności		7,42	8,97
Zgony na 1000 ludności:		14,91	12,43
Przyrost naturalny na 1000 ludności:		- 7,48	-3,45
Saldo migracji zewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności:		- 4,89	-1,12

Źródło:<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica>https://www.polskawliczbach.pl/powiat_sokolski<https://www.polskawliczbach.pl/podlaskie>

Miasto i Gmina Sokółka

Kolegiata pw. św. Antoniego Padewskiego i Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce

Gmina Sokółka położona jest w północnej części Niziny Podlaskiej, u źródeł rzeki Sokołdy. Od strony wschodniej graniczy z Białorusią, zaś od strony zachodniej otoczona jest Puszczą Knyszyńską. Główną cechą krajobrazu są pagórki i wzniesienia, które noszą nazwę Wzgórz Sokólskich. Sokółka posiada dobrą infrastrukturę miejską, rozwinięte szkolnictwo podstawowe i średnie, ośrodki kulturalne i sportowe. Na terenie Miasta i Gminy Sokółka placówki oświatowe zlokalizowane są w Sokółce, Boguszach, Geniuszach, Janowszczyźnie, Starej Kamionce, Lipinie, Malawiczach Dolnych i Starej Rozedrance. W Sokółce znajdują się: żłobek miejski, pięć przedszkoli, trzy szkoły podstawowe, trzy szkoły ponadpodstawowe, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy oraz Samorządowa Szkoła Muzyczna I Stopnia. 1 stycznia 1999 r. w stolicy tej typowo rolniczej gminy usytuowana została siedziba władz Powiatu Sokólskiego. Istotną cechą gminy Sokółka jest jej położenie na ważnych szlakach komunikacyjnych. Przez miasto przebiega międzynarodowa trasa drogowa i kolejowa Warszawa - Grodno i dalej w kierunkach na Wilno, Rygę, Sankt - Petersburg, Mińsk, Moskwę i cały Wschód. Sokółkę dzieli zaledwie 16 km od przejścia granicznego w Kuźnicy. Posiadająca 400 - letnią tradycję Sokółka leży na styku kultur Wschodu i Zachodu. Usytuowanie na

obszarze przygranicznym i historyczne losy sprawiły, że przez wieki krzyżowały się tutaj wpływy różnych narodowości: Polaków, Białorusinów, Żydów, Tatarów, Rosjan, Litwinów, Niemców. Sokółka i jej okolice to prawdziwa mozaika kulturowo – etniczna. Sokółka słynie także z hodowli konia typu sokólskiego, który zdobył pełne uznanie w kraju i za granicą. Na skraju Puszczy Knyszyńskiej, w pobliżu wsi Lipina, Lebiedzin, Szyndziel czy Suraż można podziwiać stary drzewostan i polować na łowną zwierzynę. Na terenie gminy działają koła łowieckie. Przez teren gminy przebiega wiele szlaków turystycznych, m.in. Szlak Dawnego Pogranicza, Sokólski Szlak Transgraniczny, Szlak „Puszcza Knyszyńska”, Szlak „Do źródeł Sokołdy”, Szlak Tyzenhauza, Szlak Tatarski.

W okolicy wsi Dworzysk znajduje się Park Krajobrazowy im. prof. Witolda Stawińskiego. W Sokółce znajduje się zabytkowa świątynia rzymskokatolicka, zbudowana w latach 1840–1848 w stylu klasycystycznym - Kolegiata pw. św. Antoniego w Sokółce i Sanktuarium Cudu Eucharystycznego. Od 2009 roku historia Sokółki związana jest z Cudem Eucharystycznym, który wydarzył się w kościele pw. św. Antoniego Padewskiego. Miasto stało się centrum pielgrzymkowym, a kościół pw. św. Antoniego odwiedzają pielgrzymi z całej Polski i świata. W Sokółce znajduje się cerkiew św. Aleksandra Newskiego. Jest to świątynia wybudowana w stylu rosyjsko – bizantyjskim, powstała w latach 50 – tych XIX wieku. Wewnątrz cerkwi znajduje się pochodzący z 1905 r. piękny ikonostas z obrazem „Ostatniej wieczerzy”. W położonej niedaleko Sokółki, niewielkiej wsi Bohoniki można zobaczyć zabytkowy, XIX – wieczny, drewniany meczet. Jest jednym z najstarszych meczetów w Polsce.

Miasto i Gmina Dąbrowa Białostocka

Sanktuarium Maryjne z Cudownym Obrazem Matki Bożej w Różanymstoku

Dąbrowa Białostocka położona jest w północno - wschodniej części województwa podlaskiego, w odległości 31 km od Sokółki, w rejonie „Zielonych Płuc Polski”. W położonej w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego gminie, rozciągające się po obu stronach rzeki Biebrzy bagna i torfowiska zajmują obszar ok. 100 tys. ha. Tereny te są ostoją wielu gatunków roślin oraz zwierząt, zaś sam Park jest największym tego typu pierwotnym obszarem w Europie Środkowej. Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Na terenie miasta i gminy działa 6 hydroforni oraz sieć wodociągowa o dł. 97 km, która zaopatruje w wodę miasto i 36 wsi. Podłączono do niej 70% ogólnej liczby gospodarstw domowych. Miasto Dąbrowa jest skanalizowane w 90%. Ścieki kierowane są do oczyszczalni ekologicznej. Na terenie Miasta i Gminy Dąbrowa Białostocka funkcjonuje dziewięć szkół podstawowych oraz jedna szkoła ponadpodstawowa. Miasto posiada niezbędne warunki do szybkiego uruchomienia działalności gospodarczej, takie jak: tereny

uzbrojone, dobrze rozwinięta sieć energetyczna, oczyszczalnie ścieków, automatyczna łączność telefoniczna, wolne lub nie w pełni zagospodarowane obiekty do wykorzystania, tereny przeznaczone pod zabudowę.

Położenie gminy sprzyja rozwojowi turystyki i rekreacji. Przez jej teren prowadzi wiele szlaków turystycznych, m.in. Szlak Schronów, „Linia Mołotowa” i Rowerowy Szlak Sanktuaryjny, zwany także Szlakiem im. ks. Jerzego Popiełuszki. W bliskim Różanymstoku znajduje się Sanktuarium Maryjne z Cudownym Obrazem Matki Bożej, zbudowane na wzór kościoła jezuickiego w Grodnie. Obraz słynie z licznych cudów. Każdego roku - począwszy od 1981 - organizowane są do Różanegostoku piesze pielgrzymki. W Kamiennej Starej można zobaczyć najstarszą budowlę sakralną na Podlasiu - drewniany kościół pw. św. Anny pochodzący z XVI wieku. Obok kościoła znajduje się grób największego bohatera ziemi dąbrowskiej - generała Sulika. Kamienna Stara to rodzinna miejscowość legendarnego dowódcy spod Monte Cassino.

Cerkiew Zmartwychwstania Pańskiego w Jacznie

Gmina Janów

Izba Tkactwa Dwuosnowowego w Janowie

Gmina Janów położona jest w północno - wschodniej części województwa podlaskiego, w zachodniej części powiatu sokólskiego, około 40 km od wschodniej granicy państwa, na malowniczych pagórkach obrzeża Puszczy Knyszyńskiej. Zajmuje obszar 20 774 ha, z czego 6 220 ha pokryte jest lasami stanowiącymi własność państwową i prywatną. Przez tereny gminy przepływa malownicza rzeka Kumiałka będąca dopływem Biebrzy. Gmina Janów jest obszarem typowo rolniczym (ponad 1000 gospodarstw indywidualnych). Coraz więcej rolników posiada nowoczesne, w pełni dostosowane do unijnych warunków gospodarstwa specjalizujące się w produkcji mleka, bydła, trzody chlewnej, drobiu, koni rasy sokólskiej oraz specjalistycznych upraw rolnych np.: warzywa, truskawki, porzeczki. Z rolnictwa utrzymuje się 90% ludności. Zdobycie fachowej wiedzy umożliwia nauka w branżowej szkole - Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Janowie im. Józefa Marcinkiewicza. Szkoła prowadzi także systematyczne doksztalcanie rolników specjalizujących się w różnych profilach

produkcji rolnej np. mleczarstwie, hodowli trzody chlewnej, pszczelarstwie lub w prowadzeniu gospodarstwa ekologicznego. Na terenie gminy znajdują się dwie szkoły podstawowe.

Janów wraz z okolicznymi wsiami: Wasilówką, Marchelówką, Nowokolnem oraz Trofimówką tworzą ośrodek kultury ludowej, stosujący unikalną w skali europejskiej metodę tkania podlaskich dywanów dwuosnowowych. Są one wykonywane z dwóch warstw kolorowej wełny, a proces ich powstawania można prześledzić w Izbie Tkactwa Dwuosnowowego w Janowie. Przez Janów przebiega Szlak Rękodzieła Ludowego wraz z „Krainą Wątku i Osnowy”, który obejmuje pracownie tkactwa dwuosnowowego w Janowie i okolicznych wsiach.

Kościół .św. Jerzego w Janowie źródło fot. Urząd Gminy w Janowie

Gmina Korycin

Park Kulturowy Korycin – Milewszczyzna

Gmina Korycin położona jest w środkowej części województwa podlaskiego, w odległości 36 km od Sokółki. To urokliwy teren, między Puszcą Knyszyńską, a Biebrzańskim Parkiem Narodowym. Na terenie gminy znajduje się jedna szkoła podstawowa. Dominującymi gruntami są użytki rolne, które stanowią większość powierzchni gminy. Obszar ten tworzą tereny typowo rolnicze, gdzie średnia wielkość gospodarstwa wynosi 16 ha. Okolice Korycina znane są jako zagłębie truskawkowe. Co roku odbywają się tu Ogólnopolskie Dni Truskawki. Korycin słynie z serów korycińskich, czyli lokalnej odmiany sera podpuszczkowego, dojrzewającego, produkowanego z niepasteryzowanego mleka krowiego. W 2005 roku koryciński ser swojski wpisany został na listę produktów tradycyjnych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Do atutów gminy należą, min.: bliskość granicy z Litwą i Białorusią oraz dogodne położenie komunikacyjne przy trasie Via Baltica. Przez Korycin przebiegają szlaki turystyczne: Szlak rowerowy Janów – Korycin, Szlak rowerowy Korycin – Suchowola oraz Szlak pieszy Kumiałka - Biebrza. W Korycinie można zobaczyć zabytkowy zespół kościelny: kościół parafialny pw. Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Świętego w Korycinie (1859-1905) z obrazem Matki Bożej Korycińskiej, dzwonnice XIX wieku, bramę z pierwszej połowy XIX wieku (datowaną na 1741 r.), cmentarz z kapliczkami, park plebański ze świętym źródłem. Jedną z atrakcji turystycznych Korycina jest Park Kulturowy w Milewszczyźnie.

Miasto i Gmina Krynki:

Meczet w Kruszynianach

Gmina Krynki położona jest we wschodniej części województwa podlaskiego, nad rzeką Krynką - lewym dopływem Świsłoczy (rzeka graniczna Polski i Białorusi). 36% jej gruntów stanowią lasy, będące jednocześnie wschodnią częścią Puszczy Knyszyńskiej. Na terenie gminy znajduje się jedna szkoła podstawowa. Zasadniczym bogactwem naturalnym Krynek jest wysokiej jakości woda o cechach wody mineralnej - słynna na całą Polskę „Krynka”. Jest to lekko zmineralizowana naturalna woda źródłana o doskonałym smaku, z wartościowymi pierwiastkami - wapniem i magnezem. Woda wypływa ze studni artezyjskich.

W Krynkach znajdują się liczne atrakcje turystyczne. Najbardziej znane to: meczet w Kruszynianach położony na Szlaku Tatarskim, Rezerwat Przyrody Nietupa i krótki, ale bardzo ciekawy Szlak Wierszalin.

Gmina Kuźnica

Memoriał „Golgota Wschodu” w Kuźnicy

Usytuowaną na północny - wschód od Sokółki miejscowość Kuźnicę, dzieli 60 kilometrów od stolicy województwa podlaskiego - Białegostoku. Z położoną w bezpośrednim sąsiedztwie Białorusią łączą gminę dwa przejścia graniczne: kolejowe i drogowe. Gmina Kuźnica to obszar ulokowany pośród malowniczego krajobrazu Wzgórz Sokólskich. Teren ten charakteryzuje się występowaniem wysokich i rozległych wałów morenowych, sięgających od 10 do 50 m ponad otaczające je równiny. Przez dolinę Kuźnicy przepływa bogata w pstrągi rzeka Łosośna (dopływ Niemna). Początek i nazwę dała Kuźnicy rudnia, położona w głębi Puszczy Grodzieńskiej, na lewym brzegu Łosośny. Na terenie gminy znajduje się jedna szkoła podstawowa. Obecny rozwój gospodarczy gminy uzależniony jest ściśle od rozbudowy istniejących tu przejść granicznych. W planie zagospodarowania przestrzennego zostały już wskazane tereny - wzdłuż drogi krajowej nr 19 - z przeznaczeniem na usługi związane z obsługą przygraniczną (hotele, motele, spedycje, mała gastronomia, itp.).

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

Przez teren gminy przebiega Szlak Czterech Kultur. Godnym obejrzenia jest dwór Wołowiczów w Pawłowiczach z 1610 r., zaś w Łosośnie Małej – dwór modrzewiowy z 1720 roku, prawdopodobnie najstarszy w Polsce. Gmina Kuźnica jest częścią szlaku turystycznego - Wielkiego Gościńca Litewskiego, który przez kilka wieków był jednym z najważniejszych traktów handlowych Rzeczypospolitej. Na terenie gminy znajduje się szlak historyczny - Szlak Pamięci Narodowej - „Granica 1944-48”.

W Kuźnicy można zobaczyć m.in. kościół pw. Opatrzności Bożej wybudowany w 1864 r., cerkiew pw. Podwyższenia Krzyża Pańskiego znajdująca się w miejscu dawnego klasztoru Bazyliańców oraz Memoriał „Golgota Wschodu”.

Kościół Opatrzności Bożej w Kuźnicy źródło fot. Ciekawe Podlasie

Gmina Nowy Dwór

Cerkiew św. Mikołaja w Nowym Dworze

Część gminy Nowy Dwór leży bezpośrednio w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego. Bierze tu swój początek rzeka Biebrza - 1,5 km na południe od Nowego Dworu, w rejonie kolonii Talki. Nowy Dwór graniczy z gminami: Dąbrowa Białostocka, Sidra, Kuźnica, Lipsk, zaś jej wschodni odcinek stanowi granica państwa z Białorusią. Na terenie gminy funkcjonuje jedna szkoła podstawowa. Gmina ma charakter typowo rolniczy. Głównym źródłem utrzymania miejscowej ludności jest rolnictwo. Ze względu na brak przemysłu oraz występującą na tym obszarze tradycyjną kulturę rolną, teren gminy nadaje się znakomicie do produkcji ekologicznie zdrowej żywności. Dzięki przepięknym terenom wypoczynkowym, gmina Nowy Dwór posiada dogodne warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki.

Na terenie gminy znajduje się dawny kompleks stawów rybnych Bobra Wielka o powierzchni kilkunastu hektarów, który został założony w XIX wieku. W okresie międzywojennym było to miejsce tętniące życiem. Znajduje się tu drewniany młyn z początków XX wieku, zaś drewniany dwór ziemiański z 1818 roku jest obecnie główną atrakcją Białostockiego Muzeum Wsi w Osowiczach, gdzie przeniesiono go w roku 1984.

Gmina Sidra

Zalew w Sidrze

Gmina Sidra leży w północno – wschodniej części powiatu sokólskiego. Siedzibą władz samorządowych jest wieś Sidra położona 60 km od Białegostoku. Na terenie gminy znajdują się trzy szkoły podstawowe. Rzeźba terenu charakteryzuje się polodowcowymi wzniesieniami, naturalnym biegiem rzeki Sidry (dopływu Biebrzy). Ze wszystkich stron otaczają Sidrę porośnięte lasami wzniesienia. Tereny te posiadają specyficzny mikroklimat. Głównym szlakiem komunikacyjnym gminy jest połączenie kolejowe Warszawa - Białystok - Suwałki. Występują na tym obszarze naturalne czynniki sprzyjające rozwojowi turystyki. Miłośnicy długich wędrówek znajdą tu idealne warunki do organizowania wycieczek zarówno pieszych jak i rowerowych. Wieś Sidra to typowa wieś letniskowa, oferująca możliwość wypoczynku. Miejscowość dysponuje dwoma zalewami wodnymi.

W Sidrze można zobaczyć ruiny zamku z XVI-XVII wieku oraz kamienny młyn z 1890 r.

Miasto i Gmina Suchowola

Gmina Suchowola położona jest w środkowej części województwa podlaskiego, na skraju Biebrzańskiego Parku Narodowego i jest częścią „Zielonych Płuc Polski”. W Suchowoli krzyżują się ważne trasy komunikacyjne, a mianowicie drogi: Białystok - Suwałki i Osowiec - Dąbrowa Białostocka - Nowy Dwór - granica państwa (dawny szlak handlowy z Korony na Litwę). Teren gminy jest obszarem wybitnie rolniczym, będący jednym z nielicznych zakątków w kraju o najlepiej zachowanym środowisku naturalnym. Urozmaicony krajobraz, bogactwo flory i fauny, czyste powietrze - to jeszcze nie w pełni wykorzystane bogactwa naturalne Suchowoli. Doskonałe warunki do całorocznego wypoczynku stwarza rozwijająca się wciąż ekoturystyka i agroturystyka. Na terenie gminy prowadzi działalność 220 przedsiębiorców. Dla potencjalnych inwestorów przewidziano w pełni uzbrojone działki pod przetwórstwo rolno - spożywcze. W Suchowoli znajdują się trzy szkoły podstawowe oraz jedna ponadpodstawowa. Suchowola i okolice to rodzinne tereny błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki. W Okopach, niedaleko Suchowoli znajduje się jego dom rodzinny. Miasto Suchowola znane jest jako geograficzny środek Europy. Środek Europy znajduje się na rynku w Suchowoli, gdzie stoi pamiątkowy głaz.

Gmina Szudziałowo

Silvarium – ogród leśny w Poczopku

Gmina Szudziałowo usytuowana jest w obrębie dwóch mezoregionów - Wzgórz Sokólskich i Wysoczyzny Białostockiej. Przylega ona do granicy z Białorusią oraz sąsiaduje z gminami: Sokółka, Krynki, Gródek, a także Supraśl. Na terenie gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe. Bogactwem tych terenów są lasy, które zajmują blisko 46 % ogólnej powierzchni gminy. W obręb obszaru Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej wchodzi aż 70 % zalesionych gruntów Szudziałowa. Znajdują się tu rezerваты przyrody: Góra Pieszczana, Stare Biele, Stara Dębina i Międzyrzecze. Takie położenie w połączeniu ze spotykanymi tu malowniczymi krajobrazami sprzyja rozwojowi turystyki i agroturystyki. Duże zasoby leśne umożliwiają ponadto inwestowanie w przetwórstwo drzewne. Na terenie gminy Szudziałowo występują również znaczne kompleksy dobrych gleb, jak też liczące się zasoby kruszywa naturalnego. Edukację przyrodniczo - leśną prowadzi Nadleśnictwo Krynki. Przy jego siedzibie w Poczopku znajduje się Silvarium – unikalny na skalę europejską kompleks Edukacji Przyrodniczo - Leśnej.

Biebrzański Park Narodowy - największa w Polsce ostoja łośia

2. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

Jednym z atrybutów lokalizacyjnych powiatu sokólskiego jest jego położenie w czystym ekologicznie obszarze „Zielonych Płuc Polski”, w północnej części Niziny Podlaskiej. Część gmin, tj. Dąbrowa Białostocka, Nowy Dwór i Suchowola graniczy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym, zaś gminy Sokółka, Krynki i Szudziałowo z Parkiem Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej. Na ogólną powierzchnię 2055 km² lasy i grunty leśne w powiecie sokólskim zajmują 522 km², co stanowi około 25,4 % całej powierzchni. Na terenie powiatu znajdują się obszary krajobrazu chronionego: Dolina Biebrzy oraz Wzgórza Sokólskie, co w połączeniu ze zróżnicowaniem etnicznym i wyznaniowym oraz bogatą historią stwarza dobre warunki rozwoju turystyki.

Biebrzański Park Narodowy chroni rozległe i dolinowe torfowiska z unikalną różnorodnością gatunków roślin, ptaków i innych zwierząt oraz naturalnych ekosystemów (270 gatunków ptaków i 48 gatunków ssaków). Jest to największa w Polsce ostoja łośia, można tu także spotkać bobra, wilka, rysia, jenota i wydrę. Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej

jest drugim największym krajobrazowym parkiem w Polsce, jest to park typowo leśny z przewagą borów (w szczególności sosna supraska). Na jej terenie występuje ponad 150 gatunków ptaków, w tym rzadkie i ginące: derkacze, orliki krzykliwe, bieliki. Cenione są także takie gatunki jak bociany czarne, żurawie, puchacze, a w gronie ssaków – dziki, jelenie szlachetne, sarny, wilki, rysie, lisy, gronostaje, borsuki, łasice, jenoty, oraz największy ssak polski – żubr.

Powiat sokółski posiada w znacznym stopniu zachowane w stanie naturalnym, o wysokich i unikalnych walorach w skali kraju i Europy, środowisko przyrodnicze, głównie kompleksy naturalnych lasów (gmina Szudziałowo oraz gmina Krynki położona na terenie Puszczy Knyszyńskiej) oraz bagienne doliny rzek (gminy Dąbrowa Białostocka, Suchowola, Korycin) o cennej i różnorodnej roślinności. Na terenie powiatu zarejestrowanych jest 67 pomników przyrody, głównie są to zabytkowe drzewa i głązy. Łącznie wszelkimi formami ochrony przyrodniczej objęta jest powierzchnia 53,2 tys. ha, co stanowi 25,9 % całej powierzchni powiatu. Tereny te są stosunkowo mało przekształcone przez działalność człowieka. Lasy są jedną z dominujących form użytkowania terenu w powiecie. Odgrywają istotną rolę w tworzeniu dobrych warunków środowiskowych, wpływają pozytywnie na rozwój lokalnych ekosystemów oraz są znaczącym składnikiem krajobrazu. Lasy i grunty leśne powiatu sokólskiego zajmują ok. 25,4 % powierzchni (wskaźnik lesistości dla kraju - 29,4 %).

Na obszarze powiatu sokólskiego występują gleby wykształcone z polodowcowych piasków i żwirów, glin i pyłów oraz współczesnych osadów torfowych, namulów. Największy odsetek zajmują gleby wytworzone z piasków i glin w trybie gleb brunatnych i bielcowych, a następnie czarne ziemie i gleby bagienne. Skalne surowce mineralne na terenie powiatu sokólskiego eksploatuje się metodami odkrywkowymi. Szczególnie bogate są zasoby piasku, żwiru i kruszywa naturalnego. Teren powiatu charakteryzuje także dobrze rozwinięta sieć rzeczna i wód powierzchniowych (główne rzeki na terenie powiatu prowadzą wody głównie III klasy czystości, bądź też pozaklasowe; sporadycznie kwalifikują się do II klasy czystości), oraz niskie stężenie zanieczyszczeń w powietrzu. Główny wpływ na stan zanieczyszczenia powietrza w zimie mają procesy spalania paliw w celach grzewczych oraz ruch samochodowy, natomiast w lecie - ruch samochodowy.

3. Stan bezpieczeństwa publicznego.

Poziom bezpieczeństwa mieszkańców powiatu uzależniony jest od wielu czynników, których analiza i problemy z tym związane oraz kierunki ich rozwiązywania są zawarte w planach operacyjnych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Sokółce, Komendy Powiatowej Policji w Sokółce oraz w Planie Reagowania Kryzysowego Powiatu Sokólskiego.

Dnia 20 grudnia 2021 r. Rada Powiatu Sokólskiego uchwałą Nr XLVIII/296/2021 przyjęła *Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na obszarze powiatu*. Wdrożony Program ma zapewnić zarówno podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu sokólskiego, jak też ma wpłynąć na poprawę stanu szeroko pojętego bezpieczeństwa. Jest niezbędny do realizacji przy współpracy ze wszystkimi strukturami administracji samorządowej w powiecie, przedstawicielami instytucji państwowych, organizacji społecznych itp. oraz przy bieżącej wymianie informacji pomiędzy partnerami współpracującymi w ramach poszczególnych programów i podprogramów. Przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa i Porządku ustala zasady współpracy pomiędzy uczestnikami programu. Uczestnicy programu prowadzą ciągły monitoring podejmowanych działań, realizują swoje zadania, korygują zakres i metody działania w celu poprawy efektywności.

4. Drogi publiczne oraz transport.

Drogi powiatowe stanowią uzupełniającą sieć połączeń drogowych w powiecie sokólskim w stosunku do dróg krajowych i wojewódzkich o znaczeniu międzyregionalnym. Drogi te funkcjonujące jako drogi regionalne i lokalne, z reguły łączą siedziby gmin mające istotne znaczenie dla województwa i powiatu. W innych przypadkach są dogodnymi połączeniami między drogami krajowymi i wojewódzkimi stanowiąc układ komunikacyjny do wykorzystania w ramach współpracy przygranicznej. Prowadzą też do atrakcyjnych miejsc o szczególnym charakterze, zarówno z punktu widzenia tradycji i kultury naszego regionu, jak i walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Zadania z zakresu transportu zbiorowego i dróg publicznych realizuje Wydział Komunikacji, Transportu, Inwestycji Drogowych i Kubaturowych Starostwa Powiatowego w Sokółce. Wydział prowadzi rejestr przedsiębiorców prowadzących stacje

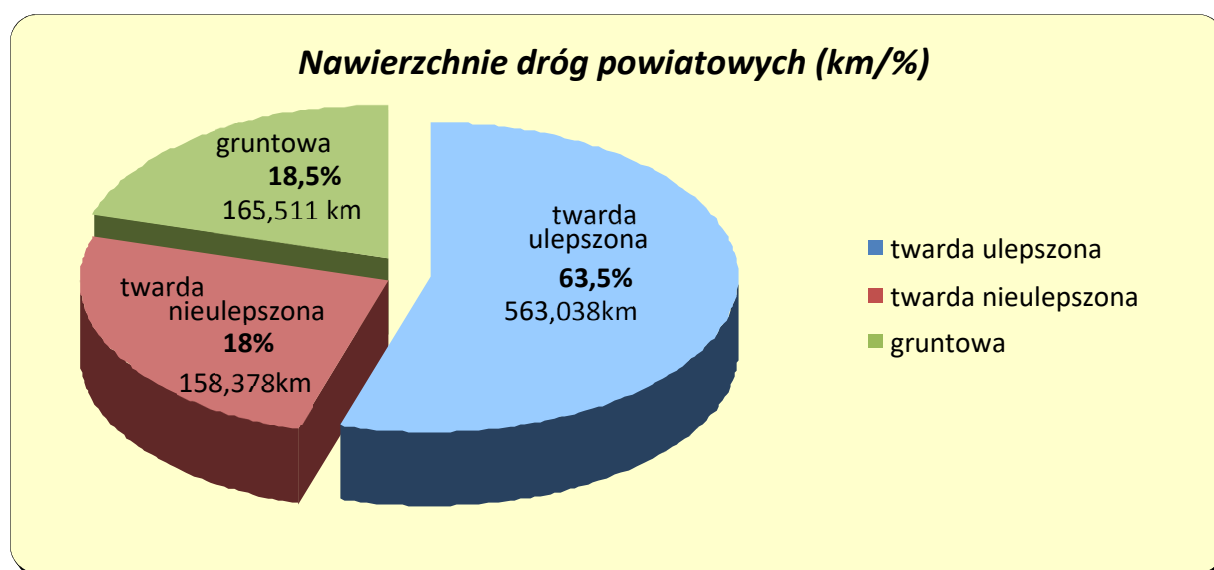
kontroli pojazdów i ośrodki szkolenia kierowców oraz realizuje zadania związane z wydawaniem międzynarodowych praw jazdy, rejestracją pojazdów i wydawaniem praw jazdy.

Powiat Sokółski od 2019 r. jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego.

Na obszarze administracyjnym powiatu sokólskiego znajdują się 123 odcinki dróg powiatowych. Łączna długość sieci dróg powiatowych wynosi 886,927 km (852,141 km – drogi zamiejskie + 34,786 km – drogi miejskie), z czego:

- drogi o nawierzchni twardej ulepszonej stanowią (bitumicznej) – 563,038 km (63,5%);
- drogi o nawierzchni twardej nieulepszonej stanowią – 158,378 km (18,0%) w tym: nawierzchnia brukowa – 52,638 km, nawierzchnia tłuczniowa – 105,740 km;
- drogi o nawierzchni gruntowej – 165,511 km (18,5%) w tym: nawierzchnia ulepszona pospółką – 121,519 km, nawierzchnia nieulepszona (naturalna gruntowa) – 43,992 km.

Na sieci dróg powiatowych usytuowanych jest 56 szt. mostów o łącznej długości 568,55mb i powierzchni 4 834,34 m², oraz 996 szt. przepustów drogowych o łącznej długości 9 173,7 mb. Sieć dróg powiatowych jest powiązana z drogami krajowymi, wojewódzkimi i gminnymi.

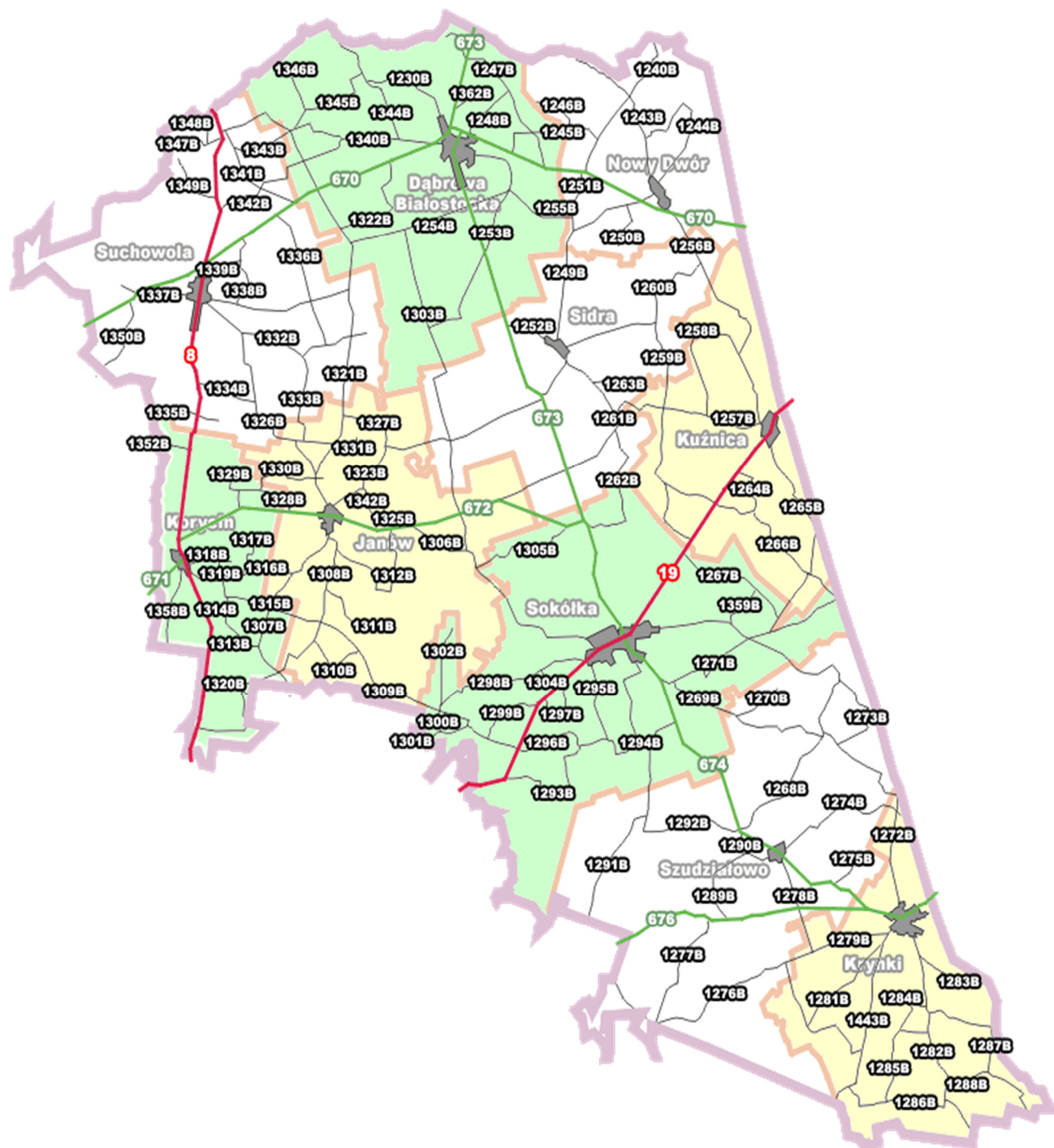
PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

Przez teren powiatu sokólskiego przebiegają również drogi krajowe, wojewódzkie i gminne których długość i rozłożenie w poszczególnych gminach powiatu ujęto w poniższym zestawieniu tabelarycznym i obrazowo na schematycznej niżej zamieszczonej mapie.

Lp.	Gmina	Długości dróg [km]			
		krajowe	wojewódzkie	powiatowe	gminne
1	Sokółka	20,000	20,826	140,339	96,934
2	Dąbrowa Białostocka	-	34,310	119,276	47,900
3	Suchowola	18,720	15,200	97,197	91,906
4	Krynki	-	6,120	90,340	49,560
5	Szudziałowo	-	29,643	106,700	30,000
6	Janów	-	16,000	84,693	91,000
7	Korycin	20,060	9,354	59,118	64,110
8	Kuźnica	9,800	-	70,138	61,300
9	Nowy Dwór	-	11,920	53,479	42,280
10	Sidra	-	13,660	65,647	58,000
Razem:		68,580 [3,93%]	157,033 [9,00%]	886,927 [50,81%]	632,990 [36,26%]
Ogółem:		1 745,530 [100,00%]			

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

LEGENDA:

Kolor czerwony – drogi krajowe

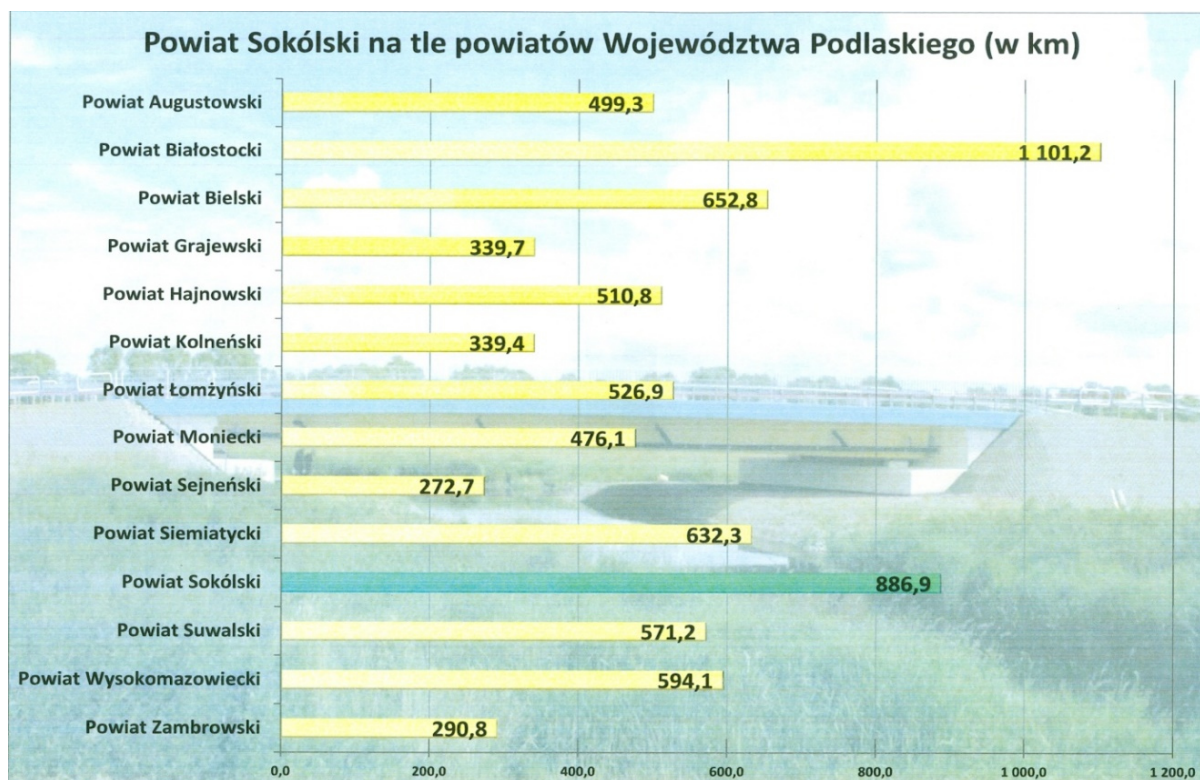
Kolor zielony – drogi wojewódzkie

Kolor szary – drogi powiatowe

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

Powiat Sokółski posiada piątą co do wielkości (długości) sieć dróg powiatowych w skali kraju wśród 314 powiatów ziemskich.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na ok. 40% sieci dróg powiatowych występuje niezadawalający stan techniczny nawierzchni spowodowany utratą nośności konstrukcji nawierzchni budowanej kilkadziesiąt lat temu, starzeniem się bitumu zawartego w warstwach jezdnych, wzrostem ruchu drogowego, a także dużym nawodnieniem w okresie wzmożonych wiosennych i jesiennych opadów, zawężeniem poboczy oraz niedrożnymi rowami i przepustami. Tego typu odcinki dróg powiatowych wymagają kompleksowej przebudowy wraz z całą infrastrukturą drogową.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokółce

5. Potrzeby zdrowotne mieszkańców

System opieki w Powiecie Sokólskim obejmuje:

- 1) podstawową opiekę zdrowotną,
- 2) stacjonarną opiekę medyczną,
- 3) ambulatoryjną opiekę zdrowotną,
- 4) nocną i świąteczną opiekę zdrowotną

Zadania powiatu w zakresie ochrony zdrowia obejmują m.in.: tworzenie strategii i planowanie polityki ochrony zdrowia na terenie powiatu oraz podejmowanie działań z zakresu promocji i profilaktyki zdrowia.

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

Powiat Sokółski jest podmiotem tworzącym dla:

- Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sokółce, ul. Sikorskiego 40,
- Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej, ul. Skłodowskiej – Curie 15,
- Samodzielnego Publicznego Zakładu Pielęgnacyjno - Opiekuńczego w Krynkach, ul. Grodzieńska 40.

Powiat Sokółski przyczynił się do realizacji inwestycji i projektów których głównym celem było:

- wzrost udziału jednostki w rynku medycznym,
- rozwój potencjału badawczego i szkoleniowego jednostki,
- udoskonalenie, podniesienie jakości świadczeń,
- kompleksowość i spójność opieki medycznej,
- zwiększenie skuteczności diagnostyki oraz przeniesienie diagnostyki z oddziału do poradni,
- zwiększenie udziału innowacji technologicznych w procesie świadczenia usług,
- lepsze dostosowanie do potrzeb pacjentów,
- reorganizacja pracy kadry medycznej poprzez modernizację oddziałów.

Powiat realizował założenia dotyczące Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019 - 2022 podjęte uchwałą X/761/2019 w dniu 27 czerwca 2019 r. Głównym celem programu było zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb. Do celu głównego przypisane zostały cele szczegółowe i zadania przewidziane do realizacji zgodnie z harmonogramem wynikającym z Narodowego Programu Zdrowia Psychicznego. Działania Zespołu realizującego Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Sokólskiego na lata 2019 - 2022 były ukierunkowane na zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi różnych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, aktywizację zawodową oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Analiza stanu potrzeb w zakresie profilaktyki wśród mieszkańców powiatu sokólskiego wskazuje na istnienie wielu nieuświadomionych potrzeb zdrowotnych w tym zakresie. Dotyczy

to głównie populacji mężczyzn, którzy nie poddają się badaniom profilaktycznym, nie kontynuują leczenia i żyją znacznie krócej niż pozostali mieszkańcy województwa podlaskiego. Zgłaszalność na badania profilaktyczne w zakresie profilaktyki chorób krążenia, realizowane w podstawowej opiece zdrowotnej, jest bardzo niska.

Świadomość potrzeb w zakresie profilaktyki wśród kobiet naszego powiatu jest nieco większa, ale wciąż niezadowalająca. Zgłaszalność na badania profilaktyczne w zakresie raka piersi i raka szyjki macicy jest jedną z wyższych w województwie podlaskim.

Potrzeby w zakresie rehabilitacji medycznej są znacznie większe niż możliwości ich zaspokojenia w istniejących na terenie powiatu podmiotach rehabilitacji medycznej. Do wszystkich rodzajów rehabilitacji istnieją kolejki osób oczekujących. Ponadto ważną potrzebą jest rozszerzenie świadczeń rehabilitacji leczniczej o zabiegi wykonywane w domu, zwłaszcza wśród osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej są udzielane w warunkach stacjonarnych (zakłady opiekuńcze) i w miejscu zamieszkania (pielęgniarska opieka długoterminowa). Jednak istniejące zakłady opieki długoterminowej nie zabezpieczają wszystkich potrzeb w tym zakresie. Kolejki osób oczekujących na przyjęcie do zakładu opiekuńczego świadczą o rosnącym zapotrzebowaniu na świadczenia opieki długoterminowej, zwłaszcza wśród starzejących się i często samotnych mieszkańców wsi.

Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Suchowoli

6. Pomoc społeczna

Zadania Powiatu w zakresie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane są głównie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce (zwane dalej PCPR).

PCPR m.in. koordynuje działania oraz nadzoruje funkcjonowanie dwóch warsztatów terapii zajęciowej – przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem” w Sokółce oraz przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” w Dąbrowie Białostockiej. W zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych PCPR współpracuje z organizacjami m.in. : Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Sokółce, Polskim Związkiem Niewidomych Okręg Podlaski na rzecz Koła Terenowego w Sokółce, Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Osób Niepełnosprawnych „ Pod skrzydłami ” w Sokółce, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Ziemi Sokólskiej „Barka” w Sokółce, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia” w Dąbrowie Białostockiej oraz Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Razem” w Sokółce. Informowano ww. organizacje o dostępnych programach pomocowych, szkoleniach, konferencjach za pośrednictwem poczty elektronicznej, a także uczestniczono w spotkaniach informacyjnych

rozumianych jako formy wymiany informacji na temat podejmowanych działań, możliwości wymiany doświadczeń i spostrzeżeń organizowanych przez ww. podmioty.

PCPR w Sokółce współpracuje również z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych działającą przy Staroście Sokólskim, w skład której wchodzi m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Rada Powiatu Sokólskiego uchwałą Nr XL/247/2021 w dniu 21 maja 2021 r. powołała Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Suchowoli. Jest to pierwsza tego typu placówka w powiecie sokólskim. Do podstawowych zadań Powiatowego Zakładu Aktywności Zawodowej należy organizacja miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych zgodnie z ich możliwościami i zainteresowaniami, przyuczenie osób niepełnosprawnych do wykonywania zawodu, opracowywanie oraz realizacja, przy czynnym udziale osób niepełnosprawnych, indywidualnych programów rehabilitacji zawodowej i społecznej, wspieranie pracowników niepełnosprawnych w poszukiwaniu odpowiedniego miejsca pracy poza PZAZ, współpraca ze środowiskiem rodzinnym niepełnosprawnych pracowników PZAZ i pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych. Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej jest zakładem o charakterze produkcyjnym, usługowym i wytwórczym, którego przedmiotem działalności są usługi gastronomiczne i cateringowe, organizacja i obsługa imprez, w tym okolicznościowych, szkoleniowych, konferencji, seminariów a także różnych form integracji.

Powiat Sokólski pozyskał środki finansowe na utworzenie dwóch mieszkań chronionych w tym: chronionego treningowego i chronionego wspieranego. Oba mieszkania chronione powstały w Krynkach i zostały przeznaczone dla 11 osób z niepełnosprawnościami. Z uwagi na duże zapotrzebowanie na tego typu mieszkania w Powiecie Sokólskim, planuje się utworzenie kolejnych. Zarząd Powiatu Sokólskiego pozyskał również budynki, które sukcesywnie są adaptowane na placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego. Przeznaczone będą dla dzieci, względem których sąd wydał postanowienie o umieszczeniu w placówce.

Na terenie powiatu sokólskiego planuje się utworzenie centr opiekuńczo - mieszkalnych. Placówki te będą przeznaczone dla dorosłych osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

7. Edukacja publiczna

Na terenie powiatu sokólskiego funkcjonują 33 szkoły podstawowe i w większości koncentrują się w dwóch gminach: Sokółce (10) i Dąbrowie Białostockiej (9). Więcej niż jedna szkoła podstawowa funkcjonuje w gminach: Suchowola (3), Sidra (3), Janów (2), Szudziałowo (2). W pozostałych, działa po jednej szkole podstawowej.

Powiat Sokółski jest organem prowadzącym dla następujących szkół i placówek:

- Zespołu Szkół w Sokółce,
- Zespołu Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce,
- Zespołu Szkół Rolniczych im. mjr Henryka Dobrzańskiego – Hubala w Sokółce,
- Zespołu Szkół im. gen. Nikodema Sulika w Dąbrowie Białostockiej,
- Zespołu Szkół w Suchowoli,
- Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Sokółce,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Sokółce,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Dąbrowie Białostockiej.

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

Szkoły i placówki uczestniczyły w projektach realizowanych przez Powiat Sokółski, współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych. Pozyskano środki finansowe m.in. na :

- 1) w Zespole Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej w Sokółce:
  - a) budowę wielofunkcyjnego kompleksu sportowego wyposażonego w oświetlenie i monitoring (dwa boiska do gry w koszykówkę, dwa boiska do gry w siatkówkę, boisko do gry w tenisa, boisko do gry w piłkę ręczną, boisko lekkoatletyczne, siłownia zewnętrzna, strefa street workout, szatnie sportowe z sanitariatami i magazynek na sprzęt sportowy)
Koszt całkowity: 3 622 070, 00 zł
  - b) doposażenie w nowoczesny sprzęt pracowni do nauki zawodu min. : tokarki, frezarki, szlifierkę do płaszczyzn, wiertarki, spawarki MIGO-MAG, hydrauliczną prasę gilotynową, przecinarkę tarczową, szlifierki taśmowe, drukarkę 3D – przestrzenny skaner optyczny.
Całkowita wartość projektów: 680 081, 43 zł
- 2) w Zespole Szkół im. gen. Nikodema Sulika w Dąbrowie Białostockiej :
  - a) budowę strzelnicy wirtualnej
Koszt całkowity: 155 000,00 zł
  - c) budowę kompleksu boisk wraz z infrastrukturą towarzyszącą w tym : boisko wielofunkcyjne z wyposażeniem oraz oświetleniem zewnętrznym i monitoringiem, obiekty małej infrastruktury: ławki (10 szt.), ławki dla zawodników rezerwowych (2szt), kosze na śmieci (2 szt) i tablice wyników, wiaty ze stojakami rowerowymi, remont istniejących utwardzeń
Koszt całkowity: 1 065 473,48 zł
- 3) w Zespole Szkół w Suchowoli :
  - a) wykonanie termomodernizacji budynków m.in. docieplenie ścian zewnętrznych, wymianę pokrycia dachowego wraz z dociepleniem, docieplenie fundamentów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację instalacji odgromowej, modernizację instalacji elektrycznej, modernizację instalacji c.o., montaż baterii fotowoltaicznej.
Koszt całkowity: 4 270 560, 00 zł
  - b) doposażenie w maszyny, meble i sprzęt m.in. pług 3 – skibowy zagonowy, agregat uprawno – siewny, fotele obrotowe, biurka komputerowe, komputery, drukarki, projektor,

oprogramowanie komputerowe, tablice suchościernalne. Koszt całkowity: 127 531,06 zł.

4) w Zespole Szkół w Sokółce:

a) wykonanie termomodernizacji budynku m.in. wymianę pokrycia dachowego wraz z dociepleniem stropodachu, modernizację instalacji elektrycznej, modernizację instalacji odgromowej, modernizację instalacji centralnego ogrzewania, montaż baterii fotowoltaicznej

Koszt całkowity: 1 448 940,00 zł

b) wykonanie strzelnicy wirtualnej

Koszt całkowity: 155 000, 00 zł

5) w Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce :

a) doposażenie w sprzęt m.in. wyposażenie pracowni hotelarskiej, wyposażenie przygotowania i ekspedycji śniadań, wyposażenie pracowni komunikacji w języku obcym i pracowni obsługi, zakupiono sprzęt i maszyny rolnicze.

Koszt całkowity : 2 816 985, 32 zł

6) w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym im. Janusza Korczaka w Sokółce:

a) dla utworzonego przy SOSW Przedszkola Specjalnego zakupiono i zamontowano urządzenia placu zabaw. Jest to jedyny profesjonalny, dostosowany do dzieci z niepełnosprawnościami plac zabaw w powiecie sokólskim. Zakupiono również 2 wózki dla osób niepełnosprawnych.

Koszt całkowity : 412 861, 49 zł

b) w ramach dwóch innych projektów realizowanych w SOSW zakupiono pomoce dydaktyczne, meble i sprzęt oraz podniesiono kompetencje lub kwalifikacje nauczycieli placówki. Koszt całkowity obu projektów wyniósł 934 645,96 zł.

W Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Sokółce i Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Dąbrowie Białostockiej wykonano kompleksowy remont pomieszczeń.

Obie placówki wyposażono również w nowoczesne meble i profesjonalne pomoce dydaktyczne.

Nowoczesny obiekt sportowy przy Zespole Szkół Zawodowych im. Elizy Orzeszkowej
w Sokółce

8. Kultura i sport.

Powiat wspiera przedsięwzięcia kulturalne mające istotne znaczenie dla kultury Powiatu Sokólskiego. Organizował i współorganizował imprezy kulturalne, artystyczne o zasięgu ponadlokalnym oraz dofinansowywał ich organizację, jak również fundował nagrody laureatom konkursów i uczestnikom imprez. Ważniejsze przedsięwzięcia to:

Powiatowy Przegląd Zespołów Artystycznych Seniorów oraz Powiatowy Dzień Seniora, współorganizowany z Zarządem Rejonowym Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Sokółce, Białoruski Festyn Ludowy, współorganizowany z Białoruskim Towarzystwem Społeczno- Kulturalnym w Białymstoku.

Powiat propagował dziedzictwo kulturowe Powiatu Sokólskiego poprzez współorganizację i dofinansowanie imprez kulturalnych, których celem było ukazanie wielokulturowości Powiatu Sokólskiego oraz tradycji i kultury społeczności tatarskiej. Imprezy organizowano np. ze Związkiem Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej, Oddziałem

Bohoniki „Tatarskiego Święta Wiosny Navruz”, także z Fundacją Regionalne Centrum Kultury Tatarów Polskich w Kruszynianach „Asman” i Fundacją Tatarskie Towarzystwo Kulturalne - XIV edycję tatarskiego święta Sabantuj pn. „Tatarzy i przyjaciele”.

Rada Powiatu Sokólskiego Uchwałą Nr XXXVII/233/2021 z dnia 26 marca 2021 r. powołała Powiatowy Dom Kultury w Sokółce (zwany dalej PDK), którego statutowym założeniem jest prowadzenia i organizowanie wielokierunkowej działalności kulturalnej. Zakres działalności PDK obejmuje szereg zadań w zakresie zaspokajania potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczności powiatu sokólskiego oraz tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury i sztuki. Obecnie trwa remont pomieszczeń Powiatowego Domu Kultury, który już realizuje zadania w dziedzinie kultury i sztuki na terenie powiatu sokólskiego. Na remont i wyposażenie PDK pozyskał środki finansowe ze źródeł zewnętrznych.

Powiat Sokólski również organizował i współorganizował imprezy i zawody sportowe, udzielając wsparcia organizacyjnego, fundując nagrody, dyplomy oraz puchary uczestnikom i laureatom. Powiat również współorganizował dodatkowe zajęcia pozalekcyjne oraz zajęcia w formach pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży. Wśród najważniejszych przedsięwzięć należy wymienić m.in.:

- ❖ Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w Boksie współorganizowane z Uczniowskim Klubem Sportowym "Boxing Sokółka";
- ❖ VII Szachowe Mistrzostwa Powiatu o Puchar Starosty Sokólskiego współorganizowane z Ludowym Uczniowskim Klubem Szachowym „Orient Sokółka”;
- ❖ Mistrzostwa Powiatu Sokólskiego w piłce nożnej w kategorii Igrzysk Dzieci, współorganizowane z Powiatowym Szkolnym Związkiem Sportowym w Sokółce;
- ❖ Międzywojewódzkie Mistrzostwa Juniorów i Juniorów Młodszych w Taekwon-do ITF, współorganizowane z Combat Sports Academy;

Powiat współpracował i współorganizował imprezy z takimi organizacjami pozarządowymi tj.:

- Uczniowskim Klubem Sportowym „Feniks” w Krynkach;
- Klubem Sportowym „Sokół 1946 Sokółka”;
- Uczniowskim Klubem Sportowym „Boxing Sokółka”
- Ludowym Klubem Sportowym „Dąb” w Dąbrowie Białostockiej
- Klubem Sportowym „Szczypiorniak” w Dąbrowie Białostockiej

- Uczniowskim Klubem Sportowym „Mikolo” w Sokółce

Władze Powiatu Sokólskiego wspierają finansowo aktywność sportową, uwzględniając działalność klubów sportowych i stowarzyszeń kultury fizycznej organizujących zawody, zajęcia i imprezy o zasięgu powiatowym.

Środki finansowe z dotacji udzielonej przez Zarząd Powiatu Sokólskiego na rozwój sportu przeznaczone były na sfinansowanie lub dofinansowanie wydatków poniesionych z tytułu:

- 1) realizacji programów szkolenia sportowego;
- 2) zakupu sprzętu sportowego;
- 3) pokrycia kosztów organizowania zawodów sportowych lub uczestnictwa w takich zawodach (transport, ubezpieczenie, badania lekarskie, posiłek regeneracyjny zawodników, wynagrodzenia sędziów, zakup dyplomów, medali i pucharów oraz nagród dla uczestników);
- 4) pokrycia kosztów korzystania z obiektów sportowych dla celów szkolenia sportowego;
- 5) wynagrodzenia kadry szkoleniowej.

Celami publicznymi, jakie zamierzał osiągnąć Powiat Sokólski poprzez sprzyjanie rozwojowi sportu były:

- poprawa warunków uprawiania sportu przez zawodników i członków klubów sportowych;
- umożliwienie dostępu do różnych form aktywności sportowej jak największej liczbie mieszkańców Powiat Sokólskiego;
- promocja sportu, zdrowia i aktywnego stylu życia.

9. Struktura zatrudnienia

Powiat Sokólski wykonuje zadania z zakresu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy. Instytucją realizującą ww. zadania na terenie powiatu jest Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce. Urząd realizuje zadania wymienione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zgodnie z powyższą ustawą Powiatowy Urząd Pracy świadczy usługi rynku pracy tj. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe oraz organizację szkoleń. Usługi te są wspierane określonymi instrumentami rynku pracy, do których zaliczamy: kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawców, aktywizację

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

zawodową osób bezrobotnych w ramach stażu, prace interwencyjne, roboty publiczne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, refundację kosztów wyposażenia/doposażenia stanowiska pracy, prace społecznie użyteczne.

Poziom bezrobocia w rejonie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Sokółce wg stanu na koniec listopada 2022 r. wyniósł 2422 osoby, w tym 956 kobiet i był o 225 osoby niższy od stanu z końca listopada 2021 r.

Dane w poniższej tabeli 1. przedstawiają poziom bezrobocia w powiecie sokólskim w podziale na poszczególne gminy. Z danych zawartych w tabeli wynika, że największa liczba osób bezrobotnych jest w trzech miejskich ośrodkach powiatu tj: mieście i gminie Sokółka, mieście i gminie Dąbrowa Białostocka oraz mieście i gminie Suchowola.

Tabela 1. Liczba bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu sokólskiego.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		
		XI.2021 r.	X.2022 r.	XI.2022 r.
1.	M i Gm. Sokółka	950	838	838
2.	Gm. Janów	78	74	75
3.	Gm. Korycin	81	77	76
4.	M i Gm. Krynki	210	194	198
5.	Gm. Kuźnica	177	178	177
6.	Gm. Sidra	96	88	92
7.	Gm. Szudziałowo	155	143	138
8.	M i Gm. Dąbrowa Białostocka	499	463	466
9.	M i Gm. Suchowola	267	244	235
10.	Gm. Nowy Dwór	134	126	127
Ogółem powiat sokólski		2647	2425	2422

Źródło: MRiPS -01 Bezrobotni według gmin

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

W porównaniu do kraju i województwa podlaskiego rynek pracy w powiecie sokólskim charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia rejestrowanego na co wskazują dane zamieszczone w poniższej tabeli 2.

Tabela 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2018-2022.

Wyszczególnienie	Stopa bezrobocia													
	2018*	2019*	2020*	2021*	2022									
					I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
POLSKA	5,8	5,2	6,2	5,4	5,5	5,5	5,4	5,2	5,1	4,9	4,9	4,8	5,1	5,1
WOJ. PODLASKIE	7,8	6,9	7,8	7,0	7,2	7,1	7,0	6,8	6,7	6,5	6,5	6,4	7,2	7,1
POWIAT SOKÓLSKI	11,1	10,0	10,7	9,9	10,0	10,0	9,7	9,5	9,4	9,0	9,2	9,0	11,2	11,2

Źródło: <http://stat.gov.pl> * stopa po korekcie GUS

Stopa bezrobocia w powiecie sokólskim w latach 2018-2022 oscylowała w granicy od 11,1% (2018r.) do 11,2% (X.2022 r.). Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie sokólskim w październiku 2022r. była 4,1 pp. wyższa niż w województwie oraz o 6,1 pp. wyższa niż w kraju.

Starosta Sokólski Zarządzeniem Nr 97/2020 z dnia 20 listopada 2020r. powołał na czteroletnią kadencję, członków Powiatowej Rady Rynku Pracy w Sokółce.

Do zakresu działania Powiatowej Rady Rynku Pracy należy:

- opiniowanie opracowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce propozycji przeznaczenia środków Funduszu Pracy będących w dyspozycji Samorządu Powiatu Sokólskiego, sprawozdań z ich wykorzystania oraz ocena racjonalności gospodarowania, przez Powiatowy Urząd Pracy w Sokółce, środkami Funduszu Pracy,
- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i produktywnego zatrudnienia w powiecie sokólskim oraz ocena racjonalności gospodarowania środkami Funduszu Pracy;
- okresowa ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz ocena rocznych sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy.

II. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagrożeń strategicznych. Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron polityki rozwoju (uwarunkowań wewnętrznych) oraz badania szans i zagrożeń (uwarunkowań zewnętrznych) jakie stoją przed Powiatem Sokólskim.

1. Obszar: Rynek pracy, bezrobocie w powiecie sokólskim.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca władz samorządowych z instytucjami i organizacjami na rzecz realizacji programów z zakresu bezrobocia, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, • Różnorodność form wsparcia dla osób bezrobotnych proponowanych przez PUP, • Możliwość skutecznego pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, • Realizacja programów gminnych i powiatowych. • Efektywność instytucji w pozyskiwaniu środków EFS i Funduszu Pracy.	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone możliwości znalezienia pracy pomimo dodatkowych programów aktywizujących, • Niestabilna sytuacja na rynku pracy, • Zbyt niska oferta płacy, • Bierna postawa osób nieaktywnych zawodowo, • Brak motywacji do podnoszenia poziomu wiedzy z powodu trudności ze znalezieniem pracy, • Mała gotowość do podwyższania i uzupełnienia kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Brak atrakcyjnych miejsc pracy • Zbyt mało informacji od pracodawców o miejscach pracy

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

	<ul style="list-style-type: none"> • Brak promocji przedsiębiorczości na terenie powiatu • Duża odległość od centrów edukacyjnych, kulturalnych szczególnie młodzieży wiejskiej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków finansowych pochodzących z funduszy unijnych na przekwalifikowanie bezrobotnych w kierunku wykonywania zawodów poszukiwanych na rynku pracy, • Dotacje dla bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej (m.in. dotacje bezzwrotne), • Szkolenia dla osób bezrobotnych ze środków unijnych na potrzeby grupowe lub indywidualne, • Jednorazowe dofinansowanie do utworzenia stanowiska pracy (refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy), • Prowadzone szkolenia osób zarejestrowanych jako bezrobotne w kierunku przekwalifikowania się lub założenia własnej działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa, • Odpływ wykwalifikowanej kadry poza granice kraju, • Emigracja zarobkowa wykształconych ludzi, • Ubogi rynek pracy, • Mała inicjatywa społeczności lokalnej zwłaszcza pracodawców do tworzenia miejsc pracy w tym zatrudniania osób niepełnosprawnych, • Niska mobilność osób bezrobotnych,

2. Pomoc społeczna.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc rodzinom zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, • Świadomość mieszkańców na temat miejsc, w których mogą uzyskać pomoc, • Realizacja programów pomocowych współfinansowanych ze środków zewnętrznych (dożywianie, asystent rodziny itp.) • Otwartość instytucji i służb do współpracy • Odpowiednio rozwinięta infrastruktura placówek pomocy społecznej<ul style="list-style-type: none"> • Chęć podnoszenia kwalifikacji u osób młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby z niepełnosprawnością, długotrwale bezrobotne) • Dobry przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami pracującymi w sferze pomocy społecznej • Chęć zdobywania i pogłębiania wiedzy pracowników instytucji pomocy społecznej (szkolenia)	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa, • Niespójny system prawny w zakresie pomocy społecznej, • Zniechęcenie ludzi do zmiany sytuacji, • Stanowienie aktów prawnych i poszerzanie kompetencji instytucji pomocy społecznej bez zapewnienia środków finansowych, • Nierównomierny podział zadań pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, • Zniechęcenie ludzi do zmiany sytuacji, • Niż demograficzny – zwłaszcza mała liczba urodzeń w gminach wiejskich, • Umocnienie się postawy roszczeniowej świadczeniobiorców wobec pomocy społecznej • Brak kandydatów na rodziny zastępcze • Brak miejsc interencyjnych w pieczy zastępczej • Przemoc w rodzinach • Zła sytuacja materialna rodzin

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców przy podjęciu wspólnych działań jednostek i organizacji pozarządowych działających na rzecz pomocy społecznej, • Pokazywanie pozytywnych wzorców osób, rodzin i środowisk, • Współpraca jednostek pomocy społecznej z mediami, • Zwiększenie tolerancji na inność, • Utworzenie wielu innych placówek rozszerzających ofertę z zakresu pomocy społecznej adresowanych do społeczeństwa, • Sprawnie działające jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne • Wspieranie rozwoju i promowanie rodzinnej pieczy zastępczej • Szerokie partnerstwo instytucji pomocowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone możliwości wspierania osób i rodzin ukrywających problemy i unikających pomocy społecznej, • Niekorzystny wizerunek pomocy społecznej oparty na stereotypach (lęk przed wykluczeniem i marginalizacją powoduje ukrywanie problemu i zbyt późne zwracanie się o pomoc), • Bariery zniechęcające do korzystania z pomocy społecznej (odbiorcy usług pomocy społecznej nie zawsze są z nich zadowoleni). • Przystępczość i patologie społeczne • Dysfunkcje rodziny, • Pogłębianie się zjawisk długotrwałego korzystania z pomocy społecznej; • Niewystarczające poczucie bezpieczeństwa i stabilności zawodowej;

3. System opieki zdrowotnej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo dobra dostępność do placówek opieki zdrowotnej, • Działalność Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sokółce z Oddziałem Medycyny Paliatywnej i Zakładem Opiekuńczo – Lecznicyz • Działalność Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej z Zakładem Opiekuńczo - Lecznicyz i opieką długoterminową • Działalność Publicznego Zakładu Pielęgniacyjno - Opiekuńczego w Krynkach z oddziałem o profilu opieki długoterminowej i oddziałem o profilu psychiatrycznym, • Wdrożenie usług elektronicznych w zakresie opieki zdrowotnej (e-rejestracja, e-skierowanie, e-recepta, e-zwolnienie) • Szybszy i łatwiejszy dostęp do placówek opieki zdrowotnej poprzez Internetowe Konto Pacjenta	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i badań diagnostycznych oraz rehabilitacji (limity, długi czas oczekiwania), • Niedostateczna wiedza mieszkańców powiatu na temat profilaktyki i promocji zdrowia, • Niewystarczająca liczba miejsc na oddziałach opieki długoterminowej • Niewystarczająca w stosunku do potrzeb opieka paliatywna i geriatryczna, • Ograniczona opieka psychiatryczna dla dzieci i młodzieży. • Brak sanatoriów i uzdrowisk na terenie powiatu sokólskiego, • Brak ogólnodostępnych domów pomocy społecznej, • Niska dostępność informacji związanych z ochroną zdrowia, • Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębienie wiedzy na temat zdrowia, korzystanie z badań profilaktycznych, zachęcanie do zdrowego stylu życia, wczesne wykrycie chorób, • Wzrost w świadomości społeczeństwa znaczenia zachowań prozdrowotnych, • Wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych, • Pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej na poprawę jakości i dostępności do ochrony zdrowia w powiecie.	<ul style="list-style-type: none"> • Długi okres oczekiwania na rehabilitację i zabiegi specjalistyczne z NFZ – u, • Niedobory kadrowe w niektórych grupach zawodowych i specjalnościach medycznych (pielęgniarki, lekarze specjaliści), • Występowanie chorób cywilizacyjnych (łatwa dostępność do zakupu używek, brak chęci korzystania z badań profilaktycznych) • Pogarszanie się sytuacji finansowej podmiotów leczniczych;

4. Niepełnosprawność, problemy społeczne osób starszych oraz długotrwale chorych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • W pełni wykorzystywane środki PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, • Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, • Funkcjonowanie i rozszerzenie oferty kształcenia w SOSW w Sokółce, • Inicjowanie rozwoju wolontariatu, • Wspieranie działań samopomocowych z zakresu pomocy społecznej, • Rozwój współpracy istniejących już instytucji pomocy społecznej, • Integracja z UE – możliwości pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych, • Umiejętność stosowania prawa przez podmioty działające w sferze pomocy społecznej, • Większa otwartość instytucji samorządowych na współpracę z organizacjami pozarządowymi, w zakresie zadań pomocy społecznej, • Aktywne zasoby ludzkie,	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywne wzorce zachowań społecznych, • Nierównomierny podział zadań pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, • Niska wrażliwość społeczna na problem niepełnosprawności, • Brak domów pomocy społecznej, • Brak kompleksowej mapy zasobów oraz potrzeb osób starszych, • Brak pełnych danych o rzeczywistej liczbie i skali potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie, • Niewielka liczba kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, • Ograniczona liczba szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym i osobom niepełnosprawnym, • Niska świadomość pracodawców w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych, • Brak wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, • Zbyt mała liczba sygnalizacji świetlnej, • Istniejące bariery architektoniczne w

<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów gminnych i powiatowych, • Istniejące placówki wspomagające osoby niepełnosprawne (WTZ, ŚDS), • Działalność Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych • Doświadczona i wykształcona kadra pracująca z osobami niepełnosprawnymi, • Funkcjonowanie na terenie Powiatu Sokólskiego warsztatu terapii zajęciowej w Sokółce i w Dąbrowie Białostockiej, środowiskowego domu samopomocy w Sokółce oraz Klubu Senior + w Sokółce i w Dąbrowie Białostockiej, • Funkcjonowanie na terenie Powiatu Sokólskiego Zakładu Aktywności Zawodowej w Suchowoli, • Tworzenie mieszkań chronionych treningowych i chronionych wspieranych • Tworzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego • Tworzenie centr opiekuńczo - mieszkalnych • Upowszechnianie informacji dotyczącej praw i problemów osób niepełnosprawnych, • Umiejętność pozyskiwania środków z zewnątrz (dotacje MPiPS, środki PFRON, środki UE), • Wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,	<p>dostępne do infrastruktury społecznej dla osób niepełnosprawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niska świadomość osób niepełnosprawnych na temat swoich uprawnień, • Pogorszenie kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych, starszych i ich rodzin, • Wzrastające zapotrzebowanie na lokalne usługi opiekuńcze i stacjonarne, • Wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej w związku z długotrwałą i ciężką chorobą, • Niewystarczające środki finansowe na rehabilitację osób niepełnosprawnych, • Brak dostatecznej ilości mieszkań socjalnych, chronionych, • Ograniczony dostęp do form wsparcia na terenach wiejskich, • Ograniczona dostępność do usług rehabilitacji leczniczej, • Brak wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych i osób starszych • Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych • Mała aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych • Problem uzależnień wśród osób starszych i niepełnosprawnych
--	--

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca jednostek i organizacji pozarządowych w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym, • Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej, • Rozwój wolontariatu, • Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych ze środków EFS, • Pozyskiwanie funduszy unijnych na inwestycje służące osobom niepełnosprawnym, • Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt mała oferta zajęć bezpłatnych i niskopłatnych dla seniorów i osób niepełnosprawnych, • Brak szkoleń dla seniorów dotyczących korzystania z nowych technologii, • Niewielka liczba wydarzeń, okazjonalnych spotkań tematycznych i imprez okolicznościowych dla seniorów i osób niepełnosprawnych, • Brak kompleksowej informacji o ofercie dla seniorów, • Brak kompleksowej informacji o możliwościach korzystania ze wsparcia i kontakcie z instytucjami pomocowymi dla osób niepełnosprawnych i seniorów
<p style="text-align: center;">SZANSE</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie i realizacja programów pomocowych na rzecz mieszkańców powiatu znajdujących się w trudnej sytuacji, • Udzielanie wsparcia pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne. • Możliwość realizacji wspólnych projektów z organizacjami pozarządowymi, • Wykorzystywanie mediów do szerzenia wiedzy dotyczącej funkcjonowania osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • Złe schematy radzenia sobie z problemami, • Zagrożenie demograficzne, starzejące się społeczeństwo, • Niewystarczające instrumenty wspomagające opiekunów osób niepełnosprawnych, • Ograniczenia finansowe osób starszych wynikające z niskich rent i emerytur. • Ubóstwo i bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych

5. Środowisko przyrodnicze i turystyka

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie w obszarze Zielonych Płuc Polski (ZPP) • Duża różnorodność siedlisk i obszarów chronionych<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał środowiska przyrodniczego, w tym Biebrzański Park Narodowy i Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej, Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Sokólskie, Dolina Biebrzy, pomniki i rezerваты przyrody • Korzystne warunki, duży potencjał i tradycje do rozwoju rolnictwa i rolnictwa ekologicznego • Podstawa rozwoju produkcji zdrowej żywności i markowych produktów, • Bogata lista produktów lokalnych • Obserwowana poprawa stanu infrastruktury rolniczej • Duży potencjał do rozwoju turystyki aktywnej, kwalifikowanej i przyrodniczej • Duży potencjał do rozwoju turystyki pielgrzymkowej • Zrównoważona gospodarka leśna • Duży potencjał do rozwoju turystyki transgranicznej i międzynarodowej	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozbudowana infrastruktura turystyczna, • Brak kompleksowej edukacji ekologicznej w zakresie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo • Słaba promocja walorów przyrodniczych, atrakcji turystycznych i ofert turystycznych • Niewystarczająco rozwinięta sieć ścieżek rowerowych • Brak marki lokalnej powiatu • Brak koordynacji działań promocyjnych produktu lokalnego i oferty turystycznej • Zbyt mała ilość przewodników i map turystycznych • Brak aplikacji pozwalającej na zwiedzanie powiatu bez korzystania z usług przewodników • Brak publikacji o atrakcjach turystycznych powiatu sokólskiego i pomnikach przyrody • Brak kompleksowej informacji na temat bazy noclegowo - turystycznej • Brak stałej partnerskiej współpracy sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego w zakresie turystyki

<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa estetyki gospodarstw wiejskich i ich otoczenia • Wielokulturowość • Duże możliwości wdrażania rozwiązań z zakresu OZE	<ul style="list-style-type: none"> • Brak integracji działań branży turystycznej
<p style="text-align: center;">SZANSE</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zielonej infrastruktury, w tym także na obszarach miejskich • Wdrażanie nowoczesnych, efektywnych energetycznie technologii, przyjaznych środowisku • Modernizacja lub wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na źródła odnawialne lub gazowe • Rozwój agroturystyki na terenach wiejskich • Wzrost zainteresowania walorami przyrodniczymi, żywnością ekologiczną, produktami lokalnymi i agroturystyką • Wzrost zainteresowania nowymi formami turystyki • Wsparcie krajowe dla rozwiązań alternatywnych dla zbiorczych systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków (przydomowe oczyszczalnie) i OZE,	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie koszty wdrażania nowoczesnych rozwiązań i technologii przyjaznych środowisku • Postrzeganie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo jako bariery rozwojowej • Wysokie koszty produkcji żywności ekologicznej • Duża sezonowość usług turystycznych • Degradacja środowiska naturalnego przez człowieka (zanieczyszczenie wody, emisja hałasu, zaśmiecanie, wycinanie lasu, emisja zanieczyszczeń powietrza) • Skomplikowane procedury związane z realizacją inwestycji, zwłaszcza na obszarach chronionych, • Duża liczba żwirowni, które pozostawiając „krajobraz księżycowy” odstrasza turystów i negatywnie wpływają na środowisko naturalne

III. UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO CELE STRATEGICZNE I PRIORYTETY ROZWOJU POWIATU

Cele strategiczne wynikają z misji oraz wizji rozwoju powiatu i stanowią jej swoistą konkretyzację. Wyznaczają one kierunek działania podmiotów życia społecznego i gospodarczego obszaru powiatu.

Misję polityki społecznej określiła Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2030.

1. MISJA

***Powiat Sokółski
obszarem zrównoważonego rozwoju
i
wzrostu poziomu życia jego mieszkańców poprzez
efektywne wykorzystanie zasobów lokalnych
oraz
poszanowanie walorów kulturowych i przyrodniczych
regionu***

Głównym potencjałem regionu są mieszkańcy, a w szczególności ich ambicja, aktywność zawodowa i społeczna, wysokie i rosnące kompetencje. Atutem regionu są także unikalne walory środowiska, bogate dziedzictwo kulturowe, rolnictwo na wysokim poziomie oraz usługi publiczne. Wszystko to zapewnia regionowi przewagę w zakresie kluczowego czynnika rozwoju jakim jest kapitał ludzki. Powiat Sokółski w wymiarze gospodarczym dąży do osiągnięcia pozycji dobrze rozwiniętego regionu dzięki wykorzystaniu najnowocześniejszych technologii i rozwiązań organizacyjnych we współpracy międzysektorowej; wysokiej jakości usług publicznych oraz wysokiego poziomu kompetencji mieszkańców.

W wymiarze terytorialnym Powiat Sokólski dąży do możliwie najlepszego wykorzystania potencjałów rozwojowych i niwelowania słabości różnych części powiatu, głównie poprzez rozwój oddolnych inicjatyw lokalnych i formułowane przez nie cele odzwierciedlające specyfikę danego terytorium. W wymiarze organizacyjnym dąży do pozycji regionu sprawnie zarządzanego, korzystnie powiązanego z partnerami krajowymi i zagranicznymi, skutecznie zabiegającego o interes własny i mieszkańców.

Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego wymaga powszechnego stosowania proekologicznych metod gospodarowania oraz podejmowania działań sprzyjających zachowaniu potencjału przyrodniczego regionu. Muszą być zintensyfikowane działania poprawy efektywności systemu gospodarowania odpadami. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo – energetycznym powiatu przyczyni się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych oraz poprawy stanu środowiska m.in. poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

W ostatnich latach na terenie powiatu sokólskiego obserwuje się wzrost zainteresowania wykorzystaniem takich źródeł energii jak : kolektory słoneczne, pompy ciepła, elektrownie wiatrowe, biogazownie rolnicze, biopaliwa rolnicze oraz biomasa. W związku z powyższym należy wspierać niniejsze działania w celu ograniczenia wykorzystania energii konwencjonalnej kosztem wzrostu energii odnawialnej. Planowana jest realizacja projektów mających na celu poprawę efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej poprzez termomodernizację, instalację pomp ciepła i wykorzystanie odzysku ciepła w systemie wentylacji.

2. WIZJA ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO

Wizja przedstawia pożądany wizerunek i kierunki rozwoju Powiatu Sokólskiego w perspektywie 2030. Powiat Sokólski swoją wizję rozwoju oparł na trzech głównych filarach zdefiniowanych w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030, które będą określały działania w ramach realizacji programu. W najbliższej przyszłości Powiat Sokólski ma być przedsiębiorczy, partnerski i perspektywiczny.

POWIAT SOKÓLSKI

PRZEDSIĘBIORCZY

PARTNERSKI

PERSPEKTYWICZNY

2.1. Powiat Sokólski przedsiębiorczy

Powiat Sokólski w swoich działaniach podąża do zaspokajania potrzeb mieszkańców powiatu, w taki sposób aby powiat był przedsiębiorczy, pozostawał w dobrych układach partnerskich z organizacjami i instytucjami. W perspektywie okresu 2023 – 2030 nasz region będzie w stanie radzić sobie z wyzwaniami, problemami i zagrożeniami w sposób innowacyjny, będzie posiadał narzędzia do wykorzystywania szans na rozwój sprzyjający poprawie jakości życia mieszkańców. W warunkach niezwykle dynamicznego, gwałtownie zmieniającego się otoczenia przedsiębiorczość będzie nie tylko kluczową cechą podmiotów gospodarczych, ale

także samorządów, instytucji i mieszkańców. Młodzież uczęszczająca do szkół ponadpodstawowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Sokólski, będzie wychowywana w duchu przedsiębiorczości, by posiadać zdolność dostosowywania się do ciągłych zmian. Kreatywni i przedsiębiorczy pracownicy będą najważniejszym i najcenniejszym zasobem przedsiębiorstw i instytucji. Pracownicy podmiotów publicznych i prywatnych będą wdrażać innowacje społeczne by stanowić zasób instytucji i przedsiębiorstw działających na rzecz mieszkańców powiatu. W sferze gospodarczej nastawienie firm na wykorzystywanie szans i ciągłą ekspansję przyniesie sukcesy na skalę międzynarodową, a regionowi dobry poziom rozwoju ekonomicznego. Dużą szansą dla powiatu sokólskiego jest rozwój transportu intermodalnego w przewozach towarowych w ramach inicjatywy Nowego Jedwabnego Szlaku. Liczne inwestycje infrastrukturalne m.in. budowa nowych terminali przeładunkowych, modernizacja szerokotorowej linii kolejowej na terenie powiatu przyczynią się do rozwoju gospodarczego regionu.

Przedsiębiorczy Powiat Sokólski, to region, w którym konkurencyjne firmy, duże i małe, krajowe i zagraniczne, budują swoją silną pozycję międzynarodową w oparciu o wiedzę i zasoby regionu.

2.2. Powiat Sokólski partnerski

Partnerstwo w naszym regionie wciąż się rozwija. Powiat Sokólski wraz z gminami z terenu powiatu utworzył związki powiatowo – gminne: Związek Powiatowo – Gminny „Dębina”, Związek Powiatowo – Gminny „Dolina Krynki”, Związek Powiatowo – Gminny „Pogranicze”, Związek Powiatowo – Gminny „Nad Biebrzą”, Związek Powiatowo – Gminny „Dolina Rzeki Sidra”, Związek Powiatowo – Gminny „Osnowa” oraz Związek Powiatowo – Gminny „Koryciński”. Do zadań związków powiatowo – gminnych należy współpraca z instytucjami oraz realizacja projektów wspieranych przez państwo, UE i inne instytucje służące rozwojowi społeczności lokalnej i ponadlokalnej w zakresie modernizacji lub budowy infrastruktury drogowej oraz budowy i modernizacji infrastruktury społecznej. Powiat Sokólski będzie umacniał również współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Rada Powiatu Sokólskiego uchwała corocznie program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Współpraca Powiatu z

organizacjami będzie dotyczyła realizacji niektórych zadań publicznych własnych Powiatu w priorytetowych obszarach współpracy w zakresie: kultury, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu, edukacji publicznej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrony i promocji zdrowia, nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Powiat będzie podejmował działania z organizacjami na rzecz wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz wzmacniania dialogu międzysektorowego. Własne zasoby nadal będą efektywnie wykorzystywane dzięki współdziałaniu zarówno w sferze gospodarczej jak i społecznej, a także rozwojowi partnerstwa publiczno-prywatnego, gwarantującego możliwość łączenia zasobów różnych sektorów. Ograniczone zasoby, w tym kapitału, kwalifikacji, innowacyjności oraz specyficzne położenie regionu (na krańcach UE) stanowią wciąż bariery rozwojowe regionu. Niezbędne jest lepsze wykorzystanie istniejących i często rozproszonych zasobów poprzez współdziałanie. Konieczne jest ponadto przyciąganie do regionu dodatkowych zasobów kapitału, ludzi, idei. Powiat Sokółski zamierza podejmować działania mające na celu rozwój współpracy wewnątrzregionalnej, współpracę z innymi regionami w Polsce i w UE oraz współpracę z partnerami spoza UE. Partnerski region, będzie przyciągał inwestorów, wnoszących kapitał finansowy oraz innowacyjne rozwiązania technologiczne i organizacyjne. Do regionu będą napływali też nowi pracownicy. Regionalne firmy będą wzmacniały swoją konkurencyjność poprzez uczestniczenie w powiązaniach sieciowych o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Dzięki wzmocnieniu konkurencyjności przedsiębiorstwa będą w coraz większym stopniu kierowały swoje produkty i usługi na szeroki rynek krajowy i międzynarodowy. Szkoły będą prowadziły ożywioną współpracę wewnątrzregionalną, krajową i międzynarodową sprzyjającą wysokiemu poziomowi edukacji i badań, z których korzystać będzie także samorząd i gospodarka regionu. Sektor edukacji będzie ściśle współpracował z pracodawcami, m.in. w celu dostosowania kształcenia do ich potrzeb. W roku 2030 Powiat Sokółski będzie mieć wizerunek regionu partnerskiego, nastawionego na współpracę we wszystkich sferach, które mogą być wzmocnione zasobami i kompetencjami partnerów.

2.3. Powiat Sokólski perspektywiczny

W 2030 roku Powiat Sokólski będzie regionem zachęcającym do wiązania z nim swojej przyszłości, będzie wyróżniać się wysoką jakością życia, a przez to również dogodnymi warunkami rozwoju firm opartych na działalnościach wymagających wysokiego poziomu kapitału ludzkiego. Będzie to region ludzi uczących się, ciągle dostosowujących swoje kompetencje do dynamicznych zmian otoczenia, uczestniczących w globalnych trendach rozwojowych.

Unikalnym zasobem regionu pozostanie zachowane w dobrym stanie środowisko przyrodnicze. Konsekwentnie będzie stosowana idea zrównoważonego rozwoju przy jednoczesnym innowacyjnym podejściu do przyrody i jej zasobów. Rozwijane będą w szczególności technologie cyrkularnej gospodarki i produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Na bazie walorów środowiska i najnowocześniejszych technologii rozwijać się będzie rolnictwo ekologiczne i rolnictwo zrównoważone. We wszystkich obszarach rozwijane i wdrażane będą technologie cyfrowe, dzięki którym region będzie kształtował swoje przewagi konkurencyjne i wdrażał innowacje społeczne. W społecznym wymiarze rozwoju będzie to region wychodzący naprzeciw problemom starzejącego się społeczeństwa poprzez optymalne wykorzystanie potencjału mieszkańców w różnym wieku i zwiększanie poziomu aktywności zawodowej mieszkańców.

Jednocześnie Powiat Sokólski zmierza do wykorzystania szansy jaką stanowi możliwość wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego i rozwiązań z zakresu Odnawialnych Źródeł Energii (OZE). Pełni funkcję lidera w dwóch Klastrach Energii. Pierwszy to Sokólsko - Białostocki Klaster Energii. W jego skład wchodzi gminy: Supraśl, Krynki i Szudziałowo. Do drugiego z nich, Klastra Energii Gmin Powiatu Sokólskiego, należą gminy: Dąbrowa Białostocka, Janów, Kuźnica, Nowy Dwór, Suchowola i Sidra. Koordynatorem jest firma DOEKO Group Sp. z o.o. Głównym celem Klastra Energii jest realizacja inwestycji określonych w Strategii Klastra przy racjonalizacji wykorzystania zasobów lokalnych, służących poprawie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, zapewniające uzyskanie efektywności ekonomicznej a także tworzenie optymalnych warunków do wdrożenia najnowszych technologii OZE przy uwzględnieniu potencjału lokalnych zasobów energetycznych.

Uczestnictwo w Klastrach Energii niesie ze sobą szereg korzyści ekonomicznych. Do najważniejszych z nich należą: możliwość skorzystania z systemu opustowego (obniżenie do 25% kosztów opłaty dystrybucyjnej), obniżenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej poprzez możliwość realizacji własnych inwestycji w Odnawialne Źródła Energii (OZE) lub bezpośredni zakup zielonej energii na preferencyjnych warunkach i możliwość skorzystania z dotacji dedykowanych wyłącznie uczestnikom Klastrow Energii .

Należy przyjąć, że w perspektywie do 2030 roku Powiatowi Sokólskiemu uda się zrealizować następujące kierunki polityki rozwoju:

- zwiększenia aktywności mieszkańców, w tym ich udziału we współzarządzaniu powiatem;
- wspomaganie ochrony zdrowia mieszkańców,
- dokończenie niezbędnych inwestycji drogowych,
- rozwój konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki lokalnej.

3. CELE I ZADANIA

Na podstawie proponowanych wizji rozwoju określono cele strategiczne i cele operacyjne Programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 - 2030 :

CEL STRATEGICZNY 1. DYNAMICZNA GOSPODARKA

- Cel ten koncentruje się na otwartości na innowacje lokalnej przedsiębiorczości, rewolucji energetycznej, rozwoju e-usług, współpracy wewnątrzregionalnej, współpracy z innymi regionami w Polsce i w UE oraz współpracy z partnerami spoza UE. Partnerstwo, współpraca, dostępność powiatu wyznaczają główne kierunki interwencji.

CEL STRATEGICZNY 2. ZASOBNI MIESZKAŃCY I WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA

- Cel ten koncentruje się na poprawie jakości życia, warunków bytowych i podwyższeniu stopnia zamożności mieszkańców powiatu sokólskiego. Zostanie zrealizowany m.in. przez uefektywnienie systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY 3. PARTNERSKI REGION

- Cel ten koncentruje się głównie na wprowadzeniu dobrego zarządzania, kapitału społecznego, poprawie partnerstwa międzynarodowego i ponadregionalnego, inwestowaniu na terenie powiatu, co pozwoli zatrzymać negatywny trend odpływu mieszkańców, a szczególnie ludzi młodych i aktywnych. Realizowany będzie poprzez rozwój przedsiębiorczości, dynamiczny rozwój gospodarczy z wykorzystaniem inwestycji oraz aktywności mieszkańców i ich gościnności.

Cele strategiczne realizowane będą poprzez cele znajdujące się w pięciu obszarach:

- Inwestycje i przedsiębiorczość w powiecie sokólskim.
- Aktywne i uczestniczące społeczeństwo w powiecie sokólskim,
- Turystyka w powiecie sokólskim.
- Infrastruktura techniczna, rewitalizacja i ochrona środowiska w powiecie sokólskim.
- Opieka zdrowotna i społeczna w powiecie sokólskim.

Cele strategiczne realizowane będą poprzez wskazane cele operacyjne, a te osiągnane są poprzez zadania kluczowe wykonywane w trakcie realizacji programu. Kluczowe zadania zostały wyłonione podczas prac nad programem.

Poniżej przedstawiony jest opracowany zakres celów i kluczowych zadań w schemacie:

Cel strategiczny

Opis celu strategicznego

Wskaźniki realizacji celu

Cele operacyjne

Zadania kluczowe

Obszar - Inwestycje i przedsiębiorczość w powiecie sokólskim,

Cel strategiczny: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru powiatu oraz wspieranie możliwości rozwoju firm.

W odniesieniu do lat poprzednich na terenie powiatu notuje się stopniowy spadek liczby mieszkańców. Jest to w dużej mierze spowodowane dużymi problemami ze znalezieniem dobrze płatnej pracy, szczególnie dla osób młodych, które decydują się na wyjazd do innych, bardziej zamożnych regionów, większych miast oraz zagranicę. Od lat mówi się o potrzebie zwiększenia potencjału inwestycyjnego powiatu. Taki potencjał zbudować może wspólna oferta inwestycyjna wszystkich gmin powiatu. Sprzyja temu stosunkowo niedalekie położenie do miast rozwoju oraz przejść granicznych. Wymaga to nie tylko wskazania potencjalnych działek, kontynuowania scalania gruntów, ale również przygotowanie i profesjonalną obsługę oferty inwestycyjnej na terenie powiatu. Pozwoli to na obniżenie kosztów tych działań, jak również wzmocni siłę i zasięg ich oddziaływania.

Równie ważna jest działalność związana z rozwojem lokalnych firm i ich potencjału zatrudnienia. Możliwość taką dają zintegrowane działania urzędu pracy, pracodawców, szkół i

pracowników. Należy zrobić wszystko, aby oferta Powiatowego Urzędu Pracy oraz szkół w powiecie była jak najlepiej dostosowana do wymagań i zapotrzebowania rynku pracy, zarówno w powiecie, jak i sąsiednich powiatach. Warto też nawiązać współpracę w tym zakresie z sąsiednimi powiatami leżącymi w województwie podlaskim, których celem nadrzędnym jest wspieranie przedsiębiorców oraz kształcenie zawodowe. Aby rozpocząć działania zakłada się opracowanie wspólnej oferty inwestycyjnej oraz podniesienie potencjału inwestycyjnego powiatu.

Wskaźniki osiągnięć:

- wzrost dochodów z CIT
- wzrost nakładów inwestycyjnych w istniejących firmach,
- wzrost liczby miejsc pracy,
- liczba nowopowstałych firm,
- liczba podjętych inicjatyw w partnerstwie publiczno-społecznym

Cele operacyjne

- 1) Profesjonalna i wspólna dla gmin powiatu oferta inwestycyjna.
- 2) Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą
- 3) Powiązanie działań PUP z ofertą inwestycyjną powiatu
- 4) Wspieranie firm w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych
- 5) Umożliwienie podnoszenia kwalifikacji w firmach
- 6) Aktywne kształtowanie profilu szkolnictwa zawodowego
- 7) Podnoszenie poziomu szkolnictwa zawodowego oraz utrzymanie wysokiego poziomu szkolnictwa ogólnokształcącego
- 8) Tworzenie i wsparcie klastrów przemysłowych

Zadania kluczowe:

- 1) Opracowanie wspólnej oferty inwestycyjnej oraz zagospodarowania terenów i obiektów przemysłowych
- 2) Projekty wspierające podejmowanie własnej działalności gospodarczej
- 3) Poprawa dostępu do kapitału, szczególnie dla małych i średnich przedsiębiorstw poprzez rozwój systemu gwarancji, poręczeń, lub funduszy pożyczkowych, projekty przygotowania pracowników dla przyszłych inwestorów
- 4) Stworzenie terenów pod inwestycje (kontynuowanie programu scalania)
- 5) Współpraca z gminami w zakresie infrastruktury technicznej (plan rozwoju inwestycyjnego powiatu)
- 6) Wspólne działania publiczno - prywatne w zakresie wdrażania innowacyjnych form pracy, nowoczesnych technologii i nowych metod pracy
- 7) Promocja inwestycji i przedsiębiorczości oraz postaw innowacyjnych
- 8) Rozwój społeczeństwa informacyjnego przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii informatycznych
- 9) Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej oraz inicjowanie powstawania nowych
- 10) Edukacja młodzieży w zakresie przedsiębiorczości
- 11) Rozwijanie systemu staży i praktyk zawodowych w szkołach ponadpodstawowych powiatu sokólskiego
- 12) Inwestowanie w innowacje
- 13) Promocja klastrów, rozwijanie współpracy uczestników klastrów z podmiotami zewnętrznymi oraz bezpośrednie wsparcie firm i instytucji, będących członkami klastrów

Obszar - Aktywne i uczestniczące społeczeństwo w powiecie sokólskim.

Cel strategiczny: Aktywni mieszkańcy, przejawiający inicjatywę w życiu społecznym.

Współcześnie za jeden z podstawowych czynników rozwoju gospodarczego i społecznego uznaje się wysoki poziom kapitału ludzkiego. Warunkiem poprawy jakości życia mieszkańców jest spójny system kształtowania społeczeństwa obywatelskiego, zwiększenie dostępności do edukacji i kształcenia zawodowego oraz ustawicznego, tworzenie mechanizmów ułatwiających łączenie ról rodzinnych i zawodowych, poprawa poziomu zdrowia oraz podnoszenie różnych form aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Społeczeństwo i jego potencjał

warunkują rozwój każdego obszaru. Aktywne społeczeństwo to takie, które uczestniczy w procesach rozwojowych na swoim terenie, wykazuje inicjatywę w działaniu oraz aktywnie uczestniczy w wyborze swoich władz. Takie społeczeństwo wymaga, ale przede wszystkim daje swoje zaangażowanie w tworzenie warunków dla lepszego rozwoju.

Ważnym mechanizmem aktywizującym mieszkańców, obywateli i organizacje jest działanie takich narzędzi jak program współpracy z organizacjami pozarządowymi, budżet obywatelski, czy transparentne, czytelne i sprawiedliwe mechanizmy wspierania inicjatyw społecznych, obywatelskich i pozarządowych. Potrzebne jest do tego nie tylko dotowanie działań organizacji, ale przede wszystkim sprawne i transparentne zlecenie zadań publicznych istniejącym organizacjom. Tworzy to nie tylko większą paletę innowacyjności przy realizacji różnych działań, ale przede wszystkim daje szansę na rozwój lokalnych organizacji, którym zadania są zlecane. Aktywność musi dotyczyć wszystkich mieszkańców, dlatego ważnym jest również aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem, z powodu na różne sytuacje życiowe, zawodowe czy niepełnosprawność. Ważne jest nie tylko tworzenie instrumentów aktywizacyjnych, ale również rozwijanie możliwości uczestnictwa grup aktywizowanych w realizowanych działaniach na terenie powiatu, czy to poprzez klauzule społeczne w zamówieniach publicznych, czy wchodzenie we współpracę na rzecz realizacji różnych zadań. Działalność ta jest uzależniona od jakości współpracy zarówno samorządów działających na terenie powiatu, starostwa powiatowego oraz szkół, partnerów społecznych i gospodarczych. Należy tu również wykorzystać potencjał Lokalnych Grup Działania.

Wskaźniki:

- 1) Wzrost liczby imprez organizowanych przez lokalne grupy (inicjatywa obywatelska).
- 2) Wzrost frekwencji wyborczej.
- 3) Wzrost liczby aktywnie działających organizacji pozarządowych.
- 4) Wzrost liczby projektów realizowanych w partnerstwie publiczno-społecznym

Cele operacyjne:

- 1) Wspieranie inicjatyw obywatelskich.
- 2) Wspieranie działalności organizacji pozarządowych.
- 3) Wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na wieloaspektową edukację poprzez stworzenie możliwości rozwoju, wymianę doświadczeń, współpracę krajową i międzynarodową
- 4) Zapewnienie możliwości łączenia pracy zawodowej i opieki nad dziećmi, czy osobami zależnymi
- 5) Zwiększenie bezpieczeństwa i poprawa ładu publicznego
- 6) Podnoszenie poziomu szkolnictwa w placówkach oświatowych
- 7) Modernizacja bazy dydaktycznej szkół i placówek oświatowych.
- 8) Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów oraz stosowania innowacji pedagogicznych
- 9) Rozwój kształcenia zawodowego poprzez dostosowanie zawodów, w których realizowane jest kształcenie zawodowe do zmieniających się potrzeb rynku pracy, nawiązanie współpracy szkół zawodowych z pracodawcami oraz działania zmierzające do upowszechniania kształcenia zawodowego i podnoszenia jego jakości.
- 10) Poprawa zdawalności egzaminu maturalnego oraz poprawa jakości kształcenia.
- 11) Zmniejszenie kosztów finansowania szkół i placówek oświatowych poprzez inwestycje proekologiczne
- 12) Wzrost znaczenia edukacji włączającej
- 13) Rozwój kształcenia ustawicznego
- 14) Promocja aktywnego i uczestniczącego społeczeństwa
- 15) Aktywizacja seniorów
- 16) Wspieranie osób niepełnosprawnych
- 17) Wspieranie rodzin i systemu pieczy zastępczej
- 18) Wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy

Zadania kluczowe:

- 1) Tworzenie mechanizmów wspierających inicjatywy obywatelskie (budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, otwarte konkursy ofert, fundusz wkładów własnych).
- 2) Projekty wspierające powstawanie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych oraz opracowanie przejrzystych procedur konkursowych dla organizacji pozarządowych/Program Współpracy z NGO wraz z systemem wspierania
- 3) Promowanie ludzi i inicjatyw sukcesu
- 4) Konsekwentne włączanie młodzieży we wszelkie inicjatywy społeczne
- 5) Programy i inicjatywy edukacyjne na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz w lokalnych firmach
- 6) Wspieranie idei wolontariatu
- 7) Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i szkoleniową służącą rozwojowi systemu kształcenia
- 8) Usprawnienie obsługi mieszkańców regionu ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania technologii informatycznych
- 9) Doposażenie służb, inspekcji i straży oraz organizacji pozarządowych i społecznych odpowiedzialnych za szeroko pojęte bezpieczeństwo, w celu podniesienia efektywności ich działań w zakresie rozpoznawania, monitorowania i likwidacji zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego
- 10) Tworzenie warunków technicznych i modernizacja systemów bezpieczeństwa do całodobowego niezakłóconego przepływu informacji, ostrzegania ludności i alarmowania, na potrzeby zarządzania kryzysowego i ochrony ludności.
- 11) Doskonalenie funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej i krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego oraz usprawnienie organizacji działań ratowniczych.
- 12) Modernizacja sprzętu i doposażenie w nowoczesne rozwiązania techniczne w celu podniesienia efektywności bojowej jednostek ochrony przeciwpożarowej.
- 13) Doskonalenie systemu monitoringu gotowości operacyjnej sił i środków KSRG.

- 14) Doskonalenie systemu rozpoznawania i analizowania zagrożeń pożarowych i innych zagrożeń oraz nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych i przepisów w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym.
- 15) Modernizacja i poprawa jakości bazy logistycznej i zasobów sprzętowych niezbędnych do realizacji zadań i występujących zagrożeń w ramach ochrony ludności i bezpieczeństwa publicznego.
- 16) Doskonalenie kadry na potrzeby funkcjonowania ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa publicznego.
- 17) Budowa i modernizacja bazy szkoleniowej dla młodzieży szkolnej, członków organizacji pozarządowych, funkcjonariuszy służb, inspekcji, straży i żołnierzy w zakresie przygotowania do działań na rzecz obronności i bezpieczeństwa publicznego.
- 18) Prowadzenie szkoleń dla młodzieży szkolnej, członków organizacji pozarządowych, funkcjonariuszy służb, inspekcji, straży i żołnierzy z zakresu umiejętności prawidłowego i bezpiecznego posługiwania się bronią palną.
- 19) Budowa i modernizacja zasobów budownictwa ochronnego w ramach zadań ochrony ludności i bezpieczeństwa publicznego.
- 20) Wsparcie instytucjonalne, infrastrukturalne, techniczne i szkoleniowe dla podmiotów ratowniczych, służb, inspekcji i straży, organizacji pozarządowych i innych zapewniających bezpieczeństwo i działających w obszarze bezpieczeństwa i ratownictwa.
- 21) Budowa kompleksów sportowych przy szkołach
- 22) Budowa parkingów przy szkołach
- 23) Budowa hal sportowych
- 24) Wymiana konstrukcji dachu budynku Zespołu Szkół Rolniczych im. mjr Henryka Dobrzańskiego – Hubala w Sokółce i zaadaptowanie strychu na pomieszczenia internatu,
- 25) Termomodernizacja i remont budynku dydaktycznego w Sokółce na ul. Torowej 12,
- 26) Budowa hali magazynowo – przechowalniczej oraz silosów zbożowych

- 27) Budowa placu manewrowego do realizacji kursu prawo jazdy kategorii B i T
- 28) Wspieranie i rozwój doradztwa metodycznego nauczycieli Powiatu Sokólskiego poprzez stworzenie Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli,
- 29) Budowa sieci współpracy i samokształcenia dla dyrektorów i nauczycieli szkół i placówek oświatowych,
- 30) Organizowanie wyjazdów zagranicznych, w ramach których nauczyciele zdobędą nowe umiejętności oraz wymienią doświadczenia zawodowe.
- 31) Oferty edukacyjne szkół zawodowych przygotowywane będą z uwzględnieniem wskaźników zawodów deficytowych oraz potrzeb lokalnych pracodawców,
- 32) Inwestycje w rozwój bazy kształcenia zawodowego pod kątem lokalowym oraz wyposażenia pracowni,
- 33) Poszerzenie zakresu szkoleń realizowanych przez Centrum Kształcenia Zawodowego,
- 34) Umożliwienie uczniom uczestnictwa w kursach rozwijających kompetencje zawodowe oraz przysposabiających do zawodu,
- 35) Organizowanie staży zawodowych dla uczniów,
- 36) Organizowanie zagranicznych praktyk zawodowych dla uczniów i nauczycieli.
- 37) Zajęcia dodatkowe z przedmiotów zdawanych na egzaminie maturalnym,
- 38) Zajęcia dodatkowe rozszerzające zainteresowania uczniów,
- 39) Stypendia dla zdolnych uczniów, które będą motywować do większego zaangażowania w naukę,
- 40) Doskonalenie zawodowe nauczycieli, dzięki któremu nauczyciele poznają nowe techniki i metody efektywnego kształcenia,
- 41) Wyjazdy zagraniczne uczniów, w ramach których uczniowie będą mieli okazję doskonalić języki obce oraz poznać kulturę i historię innych krajów,
- 42) Działania wspierające innowacje pod względem przełomowych/niestandardowych metod i praktyk wykorzystywanych przez nauczycieli, współpraca ze szkołami wyższymi.
- 43) Zamontowanie pomp ciepła w szkołach i placówkach prowadzonych przez Powiat Sokólski,

- 44) Zamontowanie instalacji fotowoltaicznych oraz magazynów energii w szkołach i placówkach Powiatu Sokólskiego.
- 45) Pozyskanie pomieszczenia pod Salę Doświadczeń Świata w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Sokółce oraz jej wyposażenie,
- 46) Organizowanie zajęć edukacyjnych oraz kulturalno – społecznych uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- 47) Wprowadzenie kolejnych metod usprawniających pracę mózgu za pomocą m.in. Neuroflow, Neurorefleksologia, Johansen IAS,
- 48) Wprowadzanie nowych metod terapii pedagogicznych,
- 49) Doposażenie poradni oraz SOSW w specjalistyczny sprzęt diagnostyczny oraz rehabilitacyjny,
- 50) Zajęcia dla uczniów wybitnie zdolnych,
- 51) Utworzenie Centrum Kształcenie Zawodowego,
- 52) Utworzenie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego,
- 53) Wpieranie inicjatyw mających na celu propagowanie kształcenia ustawicznego szczególnie wśród osób nieposiadających kwalifikacji lub wykształcenia.
- 54) Współpraca z organizacjami społecznymi w celu podniesienia ich aktywności społecznej
- 55) Zapewnienie dostępu do informacji grupom mieszkańców nieaktywnych zawodowo
- 56) Kontynuowanie inicjowania wydarzeń kulturalnych i angażowanie w ich organizację różnych grup społecznych
- 57) Promowanie rękodzielników, rzemieślników i artystów z terenu powiatu sokólskiego
- 58) Organizowanie zajęć kulinarnych, plastycznych, manualnych, muzyczno-ruchowych pogadanek, wykładów, prelekcji i treningów umiejętności społecznych w Klubie Senior +
- 59) Stworzenie warunków do rozwoju samorządności uczestników Klubu Senior +,
- 60) Umożliwienie udziału seniorów w różnych formach zajęć aktywizacyjnych i integracyjnych,
- 61) Umożliwienie uczestnictwa seniorów w imprezach kulturalnych, sportowych i rozrywkowych oraz spotkaniach okolicznościowych

- 62) Kształtowanie postawy prozdrowotnej wśród seniorów
- 63) Stworzenie warunków do rozwoju integracji pomiędzy seniorami, a środowiskiem lokalnym oraz do wolontariatu międzypokoleniowego
- 64) Dalsza likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscach zamieszkania oraz w budynkach użyteczności publicznej
- 65) Aktywizacja osób niepełnosprawnych do brania udziału w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych
- 66) Rozwój instytucjonalnych form wsparcia skierowanych do osób starszych
- 67) Udzielanie wsparcia finansowego w sferze rehabilitacji zawodowej, zdrowotnej i społecznej
- 68) Promocja i rozpowszechnianie informacji o aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami
- 69) Rozpowszechnianie informacji o możliwości skorzystania z platformy usług internetowych skierowanych do osób niepełnosprawnych
- 70) Tworzenie mieszkań chronionych dla osób z niepełnosprawnością
- 71) Tworzenie centr opiekuńczo - mieszkalnych
- 72) Pomoc osobom usamodzielniającym się, opuszczającym pieczę zastępczą poprzez utworzenie mieszkań treningowych
- 73) Tworzenie i wdrażanie programów i projektów niosących pomoc rodzinom zastępczym jak i pełnoletnim wychowankom tych rodzin (programy umożliwiające szkolenia zawodowe podnoszące kwalifikacje zawodowe niezbędne do znalezienia pracy)
- 74) Utworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego
- 75) Większa liczba szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe
- 76) Promocja pieczy zastępczej
- 77) Poszerzenie ofert wsparcia dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze przy użyciu środków zewnętrznych
- 78) Rozwój i wzmocnienie systemu rodzinnej pieczy zastępczej

- 79) Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym całkowitej lub częściowej opieki rodzicielskiej poprzez rozwój pieczy zastępczej (pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
- 80) Wspieranie finansowe rodzin zastępczych i osób usamodzielniających się
- 81) Organizowanie wsparcia dla funkcjonujących i nowopowstałych rodzin zastępczych w zakresie poradnictwa specjalistycznego, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, logopedycznego, prawnego, oraz zapewnienie szkoleń podnoszących kwalifikacje
- 82) Utworzenie domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
- 83) Współpraca z Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie mająca na celu zbieranie danych niezbędnych do zdiagnozowania problemu przemocy
- 84) Propagowanie programu korekcyjno – edukacyjnego i terapeutyczno - edukacyjnego mającego na celu wzmocnienie pozytywnych postaw społecznych u sprawców przemocy
- 85) Podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy

Obszar - Turystyka w powiecie sokólskim.

Cel strategiczny: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu w oparciu o walory naturalne i przyrodnicze.

Jak wskazuje Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego, ambitnym wyzwaniem jest umiejętne skonstruowanie produktu turystycznego wyróżniającego województwo podlaskie (połączenie wielu elementów kulturowych, uzdrowiskowych, przyrodniczych, historycznych, kulinarnych w jedną atrakcyjną całość). Rozwiązaniem umożliwiającym pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego i przyrodniczego regionu, wysokiego zróżnicowania wewnątrzregionalnego oraz wielowiekowego i bogatego dziedzictwa kultury materialnej i duchowej jest pakietyzacja (kompleksowość) oferty turystycznej. Powinna ona opierać się na wspólnym zaangażowaniu usługodawców rynku turystycznego w tworzeniu wspólnych (często wiązanych) inicjatyw, atrakcji, biletów. W pierwszej kolejności należy skoncentrować się na rozwoju produktu turystycznego w układzie wewnątrzregionalnym. Ważne jest, aby w zakresie rozwoju tej branży, która zasadniczo może wesprzeć gospodarkę powiatu i jego gmin,

skoncentrować się na współpracy, łączeniu sił i wspólnym działaniu. Wymaga to utworzenia wspólnego produktu turystycznego, jego promocji i wspierania.

Wskaźniki:

- 1) Wzrost liczby turystów.
- 2) Wzrost liczby zatrudnionych w podmiotach turystycznych,
- 3) Wzrost liczby podmiotów świadczących usługi turystyczne,
- 4) Wzrost liczby inwestycji podnoszących atrakcyjność istniejącej bazy turystycznej.

Cele operacyjne:

- 1) Wspieranie powstawania i modernizacji istniejącej infrastruktury turystycznej.
- 2) Wspólna promocja turystyki.
- 3) Wykreowanie unikalnego produktu turystycznego
- 4) Zbudowanie marki lokalnej Powiatu Sokólskiego, która jest wyróżnikiem regionu
- 5) Zwiększenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców i przedsiębiorców.
- 6) Propagowanie turystyki wśród mieszkańców powiatu.
- 7) Aktualizacja, modernizacja i uatrakcyjnienie szlaków turystycznych.
- 8) Zwiększenie dostępności do atrakcji turystycznych
- 9) Określenie wiodących form turystyki i ich rozwój
- 10) Utworzenie zintegrowanego systemu informacji i obsługi ruchu turystycznego
- 11) Wspieranie klastrów turystycznych,
- 12) Ochrona zabytków
- 13) Promocja zabytków

Zadania kluczowe:

- 1) Weryfikacja stanu ilościowego, jakościowego i użytkowego istniejącej bazy noclegowej i żywieniowej
- 2) Tworzenie warunków do powstawania nowych obiektów bazy noclegowej i żywieniowej
- 3) Wykorzystanie tradycji kulinarnych powiatu i produktów lokalnych w procesie dostosowania bazy żywieniowej do potrzeb i oczekiwań turystów

- 4) Wspieranie rozwoju sieci placówek żywieniowych opartych na tzw. żywności proekologicznej
- 5) Wykreowanie pozytywnego, swoistego wizerunku powiatu jako atrakcyjnego w kraju i na świecie regionu turystycznego
- 6) Opracowanie i wdrożenie skutecznych narzędzi promocyjnych w zakresie turystyki
- 7) Publikacja relacji prasowych, filmowych i fotograficznych o atrakcjach turystycznych w powiecie sokólskim i współpraca w tym zakresie z mediami lokalnymi oraz regionalnymi
- 8) Publikacja materiałów promujących powiat (informatory, foldery, kalendarze, broszury, widokówki)
- 9) Przygotowanie press - packu zawierającego prezentację atrakcji turystycznych powiatu
- 10) Opracowanie kompleksowej oferty turystycznej powiatu i współpraca samorządów w tym zakresie w tym kalendarza imprez kulturalnych i sportowych
- 11) Kształtowanie w społecznościach lokalnych zachowań sprzyjających rozwojowi turystyki
- 12) Organizowanie nowych i wypromowanie istniejących regionalnych targów turystycznych
- 13) Opracowanie ciekawych i nowatorskich przedsięwzięć w oparciu o zasoby naturalne terenu i bazę turystyczną
- 14) Zainstalowanie aplikacji pozwalającej na zwiedzanie powiatu bez konieczności korzystania z usług przewodników
- 15) Publikacja przewodnika tematycznego dla turystów
- 16) Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu klastrów turystycznych
- 17) Zachęcanie lokalnych i zewnętrznych inwestorów do współpracy w ramach klastrów turystycznych
- 18) Zahamowanie procesu degradacji zabytków powiatu
- 19) Pozyskiwanie środków zewnętrznych na poprawę stanu zachowania zabytków powiatu
- 20) Opracowanie mapy zabytków powiatu
- 21) Organizacja konkursów, prelekcji podnoszących poziom wiedzy o zabytkach w powiecie sokólskim

Obszar - Infrastruktura techniczna, rewitalizacja i ochrona środowiska w powiecie sokólskim.

Cel strategiczny: Nowoczesna i przyjazna środowisku infrastruktura w powiecie sokólskim.

W myśl Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego: „Należy dążyć do osiągnięcia korzystnych rezultatów ekonomicznych, przy jednoczesnym odciążeniu środowiska naturalnego, co przyczyni się do wzrostu komfortu życia mieszkańców”. Pomimo, iż struktura gospodarcza naszego regionu nie sprzyja radykalnemu wprowadzeniu gospodarki niskoemisyjnej bez negatywnych konsekwencji dla rozwoju i rynku pracy, to możliwe jest podjęcie szeregu działań wpływających na ograniczenie szkodliwych dla środowiska czynników.

Wskaźniki:

- 1) Liczba km przebudowanych/zmodernizowanych dróg powiatowych oraz obiektów mostowych.
- 2) Wysokość środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych z przeznaczeniem na poprawę infrastruktury drogowej.
- 3) Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji.
- 4) Liczba obiektów użyteczności publicznej w których zainstalowano odnawialne źródła energii.
- 5) Liczba projektów dotyczących rewitalizacji.

Cele operacyjne :

- 1) Poprawa infrastruktury komunikacyjnej powiatu.
- 2) Poprawa i rozwój infrastruktury drogowej i mostowej w powiecie.
- 3) Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego
- 4) Rozwój infrastruktury ochrony środowiska.
- 5) Wsparcie dla procesów rewitalizacyjnych.
- 6) Analiza i ocena warunków ruchu ze specjalnym uwzględnieniem bezpieczeństwa ruchu drogowego (wypadkowość, mapa zdarzeń drogowych)
- 7) Ochrona obszarów cennych przyrodniczo
- 8) Rozwój i wspieranie ekologicznych form transportu
- 9) Promocja i rozpowszechnianie informacji o walorach przyrodniczych i potencjale kulturowym powiatu na arenie krajowej i międzynarodowej

10) Wdrażanie rozwiązań z zakresu OZE i gospodarki obiegu zamkniętego

Zadania kluczowe:

1. Realizacja zadań infrastruktury drogowej zmierzających do wyeliminowania „wąskich gardeł” komunikacyjnych, zarówno w zakresie węzłów jak i dróg
2. Uruchomienie linii komunikacyjnych
3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
4. Współpraca z ościennymi gminami w zakresie pozyskiwanych środków oraz współfinansowania realizacji zadań w zakresie infrastruktury drogowej i mostowej
5. Prowadzenie aktywnych działań w celu uruchamiania środków finansowych dostępnych w ramach funduszy pomocowych z Unii Europejskiej i innych źródeł
6. Edukacja ekologiczna realizowana poprzez wspieranie i prowadzenie akcji i kampanii informacyjnych, konkursów, spotkań, konferencji i warsztatów
7. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
8. Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej z zachowaniem wszystkich funkcji lasu,
9. Ochrona, pielęgnacja i odtwarzanie poprzez nasadzenie zadrzewień i zakrzewień,
10. Ochrona, utrzymanie i pielęgnacja drzew przydrożnych i zieleni urządzonej,
11. Ograniczenie zagospodarowania terenów cennych przyrodniczo.
12. Zachowanie siedlisk i gatunków chronionych
13. Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, z zachowaniem wszystkich funkcji lasu,
14. Racjonalne korzystanie z dóbr i produktów leśnych,
15. Ochrona drzewostanów i zwiększenie lesistości powiatu
16. Tworzenie nowych form ochrony przyrody będących atrakcją regionu
17. Rozwój infrastruktury sprzyjającej ekologicznym formom transportu (ścieżki rowerowe),
18. Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu,
19. Wydanie publikacji o pomnikach przyrody z terenu powiatu sokólskiego
20. Realizacja celów działalności Klastra Energii Gmin Powiatu Sokólskiego i Sokólsko – Białostockiego Klastra Energii oraz współpraca w tym zakresie z gminami:
  - Ograniczenie niskiej emisji na terenie gmin powiatu sokólskiego będących Członkami Klastra, w tym poprzez inwestycje w OZE

- Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez dywersyfikację źródeł energii
- Rozwój OZE ze szczególnym naciskiem na rozwój rozproszonej energetyki prosumenckiej
- Edukacja ekologiczna w zakresie OZE
- Wspieranie innowacyjnych technologii w zakresie efektywnego zarządzania energią (ICT i OT)

21. Montaż pomp ciepła oraz magazynów energii w budynkach użyteczności publicznej
22. Montaż instalacji fotowoltaicznej na budynkach użyteczności publicznej
23. Montaż rekuperacji w budynkach użyteczności publicznej
24. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z audytem

Obszar – Opieka zdrowotna i społeczna w powiecie sokólskim

Cel strategiczny: Sprawnie funkcjonujący system opieki zdrowotnej i społecznej.

System ochrony zdrowia, zgodnie z dokumentami krajowymi i międzynarodowymi, powinien gwarantować wszystkim ludziom dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zapewnić bezpieczeństwo zdrowotne, mieć zdolność do adaptowania się do zmieniających się uwarunkowań demograficznych i epidemiologicznych. Konieczne jest zatem stworzenie systemu opieki zdrowotnej opartego o stabilne ekonomicznie i organizacyjnie podmioty lecznicze, dla których podmiotem tworzącym jest powiat sokólskim, co umożliwi poprawę dostępu do usług medycznych i podniesie jakość udzielanych świadczeń. Ponadto dzięki wysoko wykwalifikowanej kadrze oraz nowoczesnej infrastrukturze system ochrony zdrowia ma być efektywny, racjonalnie wykorzystujący swoje zasoby oraz kształtujący postawy prozdrowotne i zwiększający poczucie osobistej odpowiedzialności za własne zdrowie wśród mieszkańców.

Sprostanie temu wyzwaniu wymaga inwestycji i rozwoju infrastruktury ochrony zdrowia, stałego podnoszenia kwalifikacji personelu lekarskiego i pielęgniarskiego, a także koordynowania działań z zakresu szeroko rozumianej promocji zdrowego stylu życia. Ponadto konieczne jest dostosowanie opieki zdrowotnej do długookresowych trendów demograficznych i epidemiologicznych. Istotną rolę w rozwoju powiatu odgrywa również prowadzenie zintegrowanej polityki społecznej, przejawiającej się wdrażaniem programów kompleksowo wspierających rodziny. Nieodzowne jest ponadto wspieranie bezrobotnych w podjęciu

zatrudnienia oraz realizowanie inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.

Wskaźniki:

- 1) liczba pracowników placówek służby zdrowia i pomocy społecznej, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe;
- 2) liczba zatrudnionych specjalistów w placówkach ochrony zdrowia;
- 3) wysokość środków finansowych wydatkowanych na zakup sprzętu i wyposażenie placówek ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- 4) liczba skarg na jakość świadczonych usług z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- 5) liczba pacjentów korzystających z usług medycznych placówek ochrony zdrowia; stan zobowiązań długo i krótkoterminowych placówek ochrony zdrowia
- 6) liczba działań podjętych w ramach profilaktyki prozdrowotnej,
- 7) liczba odbiorców działań profilaktycznych;
- 8) liczba funkcjonujących w powiecie rodzin zastępczych;
- 9) liczba porad udzielonych rodzinom zastępczym;
- 10) liczba działań podjętych na rzecz promocji rodzinnej pieczy zastępczej;
- 11) liczba dzieci z terenu powiatu sokólskiego pozostająca w różnych formach pieczy zastępczej poza terenem powiatu sokólskiego,

Cele operacyjne:

- 1) Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych, w tym podniesienie jakości infrastruktury ochrony zdrowia poprzez rozbudowę, modernizację oraz wyposażenie w nowoczesną aparaturę medyczną placówek ochrony zdrowia,
- 2) Realizacja prozdrowotnych programów edukacyjnych
- 3) Profilaktyka prozdrowotna, promocja zdrowego i aktywnego stylu życia,
- 4) Koordynacja programów z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
- 5) Zapewnienie dostępu do kompleksowej, rzetelnej i aktualnej informacji o świadczonych w powiecie usługach zdrowotnych.

Zadania kluczowe:

- 1) Wprowadzenie nowoczesnych technologii (w tym informatycznych) w zakresie obsługi pacjenta i diagnostyki obrazowej,
- 2) Opracowanie planu monitorowania poziomu satysfakcji pacjentów z usług medycznych świadczonych przez placówki ochrony zdrowia;
- 3) Wzmocnienie opieki medycznej nad pacjentem poprzez pozyskiwanie specjalistycznej kadry medycznej do placówek ochrony zdrowia
- 4) Poprawa efektywności funkcjonowania Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Sokółce poprzez restrukturyzację naprawczą polegającą m.in. na:
  - modernizacji infrastruktury na zewnątrz (parkingi i chodniki),
- 5) Poprawa efektywności funkcjonowania Zakładu Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej poprzez restrukturyzację naprawczą polegającą m.in. na :
  - wdrożeniu programów profilaktycznych i opieki koordynowanej w Podstawowej Opiece Zdrowotnej (POZ),
  - modernizacja Podstawowej Opieki Zdrowotnej – wprowadzenie licznych dostosowań w obszarach: architektonicznym, cyfrowym (w tym telemedycznym), informacyjno-komunikacyjnym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb pacjentów niepełnosprawnych,
  - Modernizacja infrastruktury na zewnątrz (parkingi i chodniki),
- 6) Poprawa funkcjonowania Samodzielnego Publicznego Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego w Krynkach poprzez restrukturyzację naprawczą:
  - utrzymanie liczby udzielanych, stacjonarnie i całodobowo, świadczeń zdrowotnych innych niż świadczenia szpitalne
  - termomodernizacja budynków,
  - modernizacja oddziałów szpitalnych, poradni, pracowni, pomieszczeń pomocniczych i socjalnych
  - zakup niezbędnego sprzętu do leczenia, rehabilitacji i diagnostyki
  - zmiana/dostosowanie struktury łóżkowej do potrzeb pacjentów
  - Montaż OZE (pomp ciepła, paneli fotowoltaicznych, rekuperacji)
- 7) Organizacja otwartych warsztatów kulinarnych pod nadzorem dietetyka,
- 8) Opracowanie kalendarza pikników/festynów promujących zdrowy styl życia,

- 9) Organizacja międzyszkolnych konkursów plastycznych i zawodów sportowych promujących zdrowy styl życia,
- 10) Stworzenie systemu profilaktyki zdrowotnej, w tym działania na rzecz ograniczania chorób cywilizacyjnych i aktywnego życia z uwzględnieniem zmian demograficznych
- 11) Przygotowanie systemu uzupełniających form informowania społeczności o możliwościach korzystania ze świadczeń zdrowotnych i programów profilaktycznych w powiecie i poza nim (sms, newsletter, informacje w prasie, w radiu).
- 12) Utworzenie powiatowej bazy zbierającej dane o potrzebach zdrowotnych mieszkańców powiatu i możliwościach poszczególnych placówek ochrony zdrowia.

4. WDRAŻANIE PROGRAMU ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

Procedura wdrażania, monitorowania i aktualizacji to działania niezbędne dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w Programie Rozwoju Powiatu Sokólskiego będą konsekwentnie realizowane. Muszą być także zapewnione zasoby, warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania. Konieczna jest również czasowa weryfikacja zapisów Programu w odniesieniu do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego, organizacji współpracy i koalicji na rzecz realizowanych celów. Osiągnięcie wyznaczonych celów możliwe będzie poprzez strategiczną współpracę partnerów lokalnych skupionych wokół celów strategicznych i zadań kluczowych zaproponowanych w Programie. Taka współpraca stanowi warunek konieczny dla urzeczywistnienia wizji strategicznej, która stanowiła punkt wyjścia do zaplanowanego programu. Odpowiedzialnym za wykonanie (w zakresie zadań leżących w kompetencji powiatu) i koordynację (w zakresie zadań wykraczających poza kompetencje powiatu) ujętych w Programie Rozwoju Powiatu Sokólskiego założeń jest Zarząd Powiatu. Zarząd Powiatu będzie realizował zapisy Programu poprzez:

- Nadzór nad realizacją zadań kluczowych i innych wprowadzonych w trakcie prac nad wdrożeniem Programu, w oparciu o sprawozdania i bieżące wnioski podmiotów zaangażowanych w jego realizację ;
- Podejmowanie czynności, zmierzających do zapewnienia środków finansowych na przyjęte do realizacji zadania, a w szczególności: uwzględnianie zadań wynikających z Programu w projekcie budżetu Powiatu i Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

pozyskiwanie pozabudżetowych źródeł finansowania, np. funduszy z programów unijnych, wkładu własnego inwestorów zewnętrznych, Strategii Lokalnej Grupy Działania itp.;

- Nawiązanie współpracy z partnerami w realizacji zadań, wymagających zaangażowania innych podmiotów, między innymi organów samorządowych gmin lub innych powiatów, LGD, samorządu województwa, instytucji naukowych i państwowych, instytucji administracji publicznej, organizacji pozarządowych, przedstawiciele przedsiębiorców.

Podstawowymi instrumentami wdrażania są:

- Roczny Budżet Powiatu, budżety pozostałych jednostek samorządu terytorialnego;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa;
- Inne powiatowe programy np. program współpracy z organizacjami pozarządowymi, Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, programy operacyjne wypracowane do wdrażania strategii,
- Budżety innych podmiotów zaangażowanych w realizację Programu

5. MONITOROWANIE PROGRAMU ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

Wdrażanie Programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 - 2030 oparte będzie o szeroki dialog i współpracę na poziomie wszystkich gmin wchodzących w skład powiatu, organizacji pozarządowych, Lokalnych Grup Działania oraz innych instytucji zaangażowanych w proces wdrażania.

Zakres programów operacyjnych (wdrożeńowych) zostanie uzgodniony z jednostkami, które w Powiecie odpowiedzialne są za ich przygotowanie. Każdy program powinien się odnosić do określonego celu strategicznego, a tym samym przyczynić do osiągnięcia celów strategicznych. Do wdrożenia zapisów Programów Rozwoju przyjmuje się zasadę partnerstwa i konsultacji społecznych. Partnerstwo – rozumiane, jako zaproszenie do współpracy wszystkich jednostek i podmiotów na terenie powiatu, konsultacje społeczne – jako element dialogu z mieszkańcami wokół planowanych celów, kierunków i propozycji rozwiązań.

PROGRAM ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO NA LATA 2023 - 2030

W realizacji Programu ważna jest kontrola tego procesu oraz ocena uzyskanych efektów społecznych i gospodarczych, a także zmian w środowisku. Zadanie to, mające charakter permanentny, nazywa się monitoringiem programu. Monitorowanie to proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i całego programu w aspekcie finansowym i rzeczowym, mający na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów i programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Przydatność monitoringu możemy postrzegać w dwóch aspektach:

- 1) Jako narzędzia operacyjnego umożliwiającego efektywne i skuteczne zarządzanie programem. W oparciu o uzyskiwanie bieżących informacji w ramach systemu monitorowania na temat realizowanych projektów możliwe jest szybkie identyfikowanie wszelkich nieprawidłowości, a dzięki temu podejmowanie odpowiednich działań zaradczych.
- 2) Jako narzędzia stanowiącego podstawy i etap wyjściowy procesu ewaluacji Programu. Dane z systemu monitorowania stanowią jedno z podstawowych źródeł informacji do przeprowadzenia ewaluacji. Efektywna realizacja Programu wymaga więc kontrolowania skuteczności wdrażania przedsięwzięć. Monitoring w Programie służyć ma kontroli postępu wypracowanych zadań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji powiatu, regionu i kraju.

Głównymi obszarami monitorowania Programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 -2030 będą:

- Cele operacyjne i zadania kluczowe wytyczone w Programie,
- Roczny Budżet Powiatu, budżety pozostałych jednostek samorządu terytorialnego
- Wieloletnia Prognoza Finansowa,
- Inne powiatowe programy np. program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych itp.,
- Dokumenty innych podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Corocznie zbierane będą informacje monitoringowe: czy realizowane są zaplanowane zadania, czy idą zgodnie z planem (harmonogram i budżet) i przynoszą one zaplanowane

efekty (na poziomie celów operacyjnych). Co roku Starosta i Zarząd otrzymują informacje o stanie wdrażania Programu. Opracowany materiał posłuży do tego, aby przewidywać integracje wysiłków w tych obszarach, które są realizowane słabiej, bądź występują w nich problemy wymagające wsparcia oraz koordynować współpracę przy wdrażanych zadaniach, budować koalicje instytucji i organizacji na podstawie rzetelnych informacji z wdrażania.

5.1 Ewaluacja Programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023 - 2030

Ze względu na okres realizacji Programu (do roku 2030) zakłada się także przeprowadzanie okresowej ewaluacji w roku 2026 oraz ewaluacji końcowej, po zakończeniu jego wdrażania. Ewaluacja okresowa powinna określić skuteczność podjętych działań oraz ocenić stan wdrażania Programu i wpływ wykonanych działań na efekty rozwojowe określonych celów. Powinna ona również zaproponować ewentualne zmiany w przyjętych kierunkach działań (ewentualna aktualizacja Programu). Ewaluacja końcowa powinna ocenić efekty w powiązaniu do celów strategicznych oraz dodatkowo powinna stanowić podstawę dla przyszłych dokumentów strategicznych.

6. WARUNKI FINANSOWANIA PLANOWANYCH INWESTYCJI

Realizacja Programu wymaga zaangażowania środków finansowych znacznie przewyższających nie tylko obecne możliwości samodzielnego budżetowego finansowania, ale zapewne również lokalne zasoby kapitałowe Gmin, czy innych podmiotów lokalnych. W konsekwencji należy przyjąć, że realizacja Programu nie będzie możliwa bez aktywnej polityki finansowej zarówno Powiatu, jak i jednostek znajdujących się w jego obszarze. Bardzo ważnym elementem jest budowanie możliwości finansowania wskazanych w Programie zadań poprzez otwarcie na projekty z partnerami (powiat, gminy partnerskie, NGO, LGD, biznes oraz instytucje otoczenia biznesu, instytucje kultury oraz podmioty świadczące usługi w zakresie turystyki) - pozyskania i zaangażowania dużych zewnętrznych środków finansowych oraz w jak największym stopniu wykorzystywania środków budżetu Powiatu, czy budżetów Gmin, jako wkładu własnego do projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych.

6.1 Finansowanie inwestycji.

W latach 2023-2030 głównymi potencjalnymi źródłami zewnętrznymi dofinansowania projektów rozwojowych samorządów będą fundusze UE a przede wszystkim:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - jeden z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii Europejskiej. Z EFRR pochodzi m.in. wsparcie inwestycji produkcyjnych i infrastrukturalnych oraz wsparcie udzielane małym i średnim przedsiębiorcom,
- Europejski Fundusz Społeczny – finansujący działania związane z polityką zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich,
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) – instrument finansowy Unii Europejskiej, nienależący do kategorii funduszy strukturalnych, jednakże wspierający wszechstronny rozwój obszarów wiejskich,
- Fundusz Spójności – unijny instrument polityki spójności gospodarczej i społecznej, współfinansujący projekty w dziedzinie środowiska naturalnego oraz sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportu

Ponadto obecnie wdrażane są również programy, które będą realizowane w ramach nowej perspektywy finansowej UE, będą one potencjalną szansą dla Programu Rozwoju Powiatu Sokólskiego na lata 2023-2030. Istotnym równoległym wsparciem dla budżetu gmin i powiatów w finansowaniu inwestycji infrastrukturalnych są też środki krajowe pochodzące m.in. Krajowego Planu Odbudowy, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych „Polski Ład”.

